

ТРГОВСКИ СПОРОВИ

1. Не постои штетно дејство или противправност во однесување, а со тоа и одговорност за штета, кога лицето емитувало музичка програма без да склучи договор со ЗАМП, бидејќи со одлука на Уставниот суд е запрен од извршување Правилникот со кој е утврдено плаќање на надомест и без да е склучен договор, а со Законот за авторски права и сродни права таква обврска не е утврдена.

Образложение

Основен суд Штип со одделение во Пробиштип» со пресуда «Тс.386/09» од 04.10.2010 година, тужбеното барање на тужителот, да се задолжи тужениот, да му плати на тужителот на име надомест на штета за користење на авторски музички дела вкупен износ од 936.514,00 денари од кои за 2007 година износ од 473.478,00 денари и за 2008 година износ од 463.036,00 денари, со камата согласно ЗВСЗК сметано од денот на поднесувањето на тужбата до конечната исплата, како и барањето за трошоци во постапката, го одбил како неосновано.

Го задолжил тужителот да му ги надомести трошоците во постапката на тужениот во износ од 20.540,00 денари во рок од 8 дена по приемот на пресудата.

Барањето на тужениот за трошоци во постапката за разликата од досудените 20.540,00 денари до бараните 24.440,00 денари во износ од 3.900,00 денари, го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот да првостепениот суд донесувајќи ја побиваната одлука сторил суштествена повреда на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.2 т.13 од ЗПП, бидејќи по наоѓање на овој суд изреката на побиваната одлука е јасна и разбирлива, а во образложението на истата се наведени доволно причини за решителните факти кои не противречат на изведените докази, а од кои се раководел судот при одлучувањето, поради што истата е подобна за испитување од страна на овој суд.

Жалбениот навод на жалителот за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба овој суд го смета за неоснован, бидејќи од изведените и правилно ценети докази во текот на доказната постапка

првостепениот суд утврдил правилна и целосна фактичка состојба во предметниот спор. Во фактичката состојба првостепениот суд утврдил дека тужителот е З. за к. остварување на авторското право на несценски музички дела во РМ. Тужениот вршел радиодифузна дејност и јавно соопштувал музички несценски дела. Со писмено известување бр.294-2-03 од 19.06.2008 година тужителот на тужениот му доставил договор за јавно соопштување по пат на радио на музички несценски дела, со кој договор се утврдувала висината и начинот на наплата на авторскиот надомест за јавно соопштување по пат на радио на сите музички и несценски дела (мали права). Овој понуден договор тужениот не го потпишал. Судот утврдил дека вкупните приходи на тужениот од основната дејност во 2007 година изнесувале 15.782.601,00 денари, а во 2008 година изнесувале 15.434.541,00 денар.

На вака правилно и целосно утврдената фактичка состојба првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога одлучил како во изреката на побиваната одлука.

Согласно чл.146 ст.1 од Законот за измени и дополнување на Законот за авторски права и сродни права (Сл.весник на РМ бр.4/2005) е предвидено:“надоместоците за користење на делата првенствено се утврдуваат со договор меѓу Здружение за колективно остварување и националниот радио дифузен сервис, како и со договор меѓу Здружение за колективно остварување и соодветно здружение на корисниците, односно нивната комора. Согласно ст.2 од истиот член е предвидено:“доколку надоместот не е определен согласно со ст.1 на овој член тој се плаќа согласно со Правилникот за користење на авторските дела со тарифата за висина на надоместоците на Здружението за колективно остварување, на кој согласност става министерството за култура. Согласно ст.5 од истиот член е предвидено:“ до склучување на договорот од ст.1 на овој член се пресметува и се наплаќа авторски надомест во аконтативен износ, пресметан под услов, начин и висина определена во Правилникот со тарифа.

Согласно чл.146 - б од истиот закон е предвидено:“доколку користењето на авторското дело е нужно за вршење на дејноста на корисникот на начин што дејноста на корисникот зависи од користењето на делата, како во случај на радиодифузно користење, концертните, танчерските и другите користења, висината на надоместот во Правилникот со тарифата се определува, по правило во процентот приходот односно добивката која што корисникот ја остварувал со користење на авторското дело.

Согласно чл.8 од Правилникот со тарифа за користење авторски музички дела(С.весник бр.31/07 и бр.70/08) е предвидено:“висината на надоместот доколку користењето на делата е нужно за вршење на дејноста на корисникот на начин што дејноста на корисникот зависи од користењето на делата, како што е случај кај радиодифузното користење се определува по правило во процент од приходот, а според тарифниот број 30 ст.2 од Правилникот со тарифата во кој е предвидено:“ за телевизиските програми на национално ниво авторски надомест плаќаат доколку со договор не е поинаку утврдено месечно и тоа: во висина од 3% од вкупниот месечен приход.

Со решение У.бр.135/08 на Уставниот суд на РМ од 24.12.2008 година се поведува постапка за оценување на уставноста и законитоста на чл.8 и тарифен број 30 ст.2 од Правилникот за тарифа за користење на авторски музички дела (Сл.весник на РМ бр.31/07 и бр.70/2008) и се запира извршувањето на поединечните акти или дејствија што се превземени врз основа на одредбите од Правилникот означени во т.1 од ова решение.

Согласно чл.141 ст.1 од ЗОО е предвидено:“тој што со вина ќе му причини штета на друг, должен е да ја надомести. Согласно ст.3 од истиот член е предвидено:“штета без оглед на вина се одговара и во други случаи предвидени со закон.“

Согласно чл.182 ст.1 од ЗАПСП е предвидено:“лице чиј права според овој закон се повредени може да бара заштита на правата и надомест на штета.“

Во конкретниот случај овој суд смета дека не се исполнети предвидените законски претпоставки за настанување одговорност за штета на страната на тужениот, а поради следните причини:

Во предметниот спор неспорен е фактот дека тужителот и тужениот немаат склучено договор за јавно соопштување по пат на радио на музички несценските дела, со кој договор се утврдува висината и начинот на наплата и авторскиот надомест за јавно соопштување по пат на радио на сите музички и сценски дела (мали права). Исто така, неспорен е фактот дека со решение У.бр.35/08 на Уставниот суд на РМ од 24.12.2008 година е поведена постапка за оценување на уставноста и законитоста на чл.8 и тарифен број 30 ст.2 од Правилникот со тарифа за користење на авторски музички дела (Сл.весник на Р.М бр.31/2007 и 70/2008) , и се запира извршувањето на поединечните акти или дејствија што се превземени врз основа на чл.8 и тарифен број 30 ст.2 од Правилникот.

Како спорен факт останува дали на страната на тужениот постои одговорност за штета поради користење на авторски музички дела и неплаќањето на авторски надомест во ситуација кога тужителот и тужениот немаат склучено договор за утврдување надоместок за користење на авторските дела, и во ситуација кога со решение на Уставниот суд се поведува постапка за оценување на уставноста и законитоста од чл.8 и тарифен број 30 ст.2 од Правилникот со тарифа за користење на авторски музички дела, а се запира извршувањето на поединечните акти или дејствија што се преземени врз основа на одредбите од Правилникот означени во т.1 од ова решение.

Жалителот во изјавената жалба истакнува дека тужениот како корисник на музичките дела врши недозволено и незаконско радиодифузно емитување на авторски дела без обврска кон истиот за наплата на авторски надомест а кое нешто било во спротивност со ЗАПСП, и со тоа им нанесува штета на авторите-носителите на авторското право.

Имајќи ги во предвид претходно изнесените факти и цитирани законски одредби овој суд смета дека не постои одговорност за штета на страната на тужениот, бидејќи во конкретниот случај не постои штетно дејствие преземено од страна на тужениот, а кое нешто е неопходен услов за настанување на одговорност за штета, а поради следните причини:

Неспорно е дека тужителот и тужениот немаат склучено договор со кој се определува надоместот за користење односно емитување на музички дела поради што неможат да се применат одредбите од ЗОО за договорна одговорност за штета.

По наоѓање на овој суд неможат да се применат и одредбите од чл.141 ст.3 од ЗОО за одговорност од штета без оглед на вината во случаи предвидени со закон, а на кој се повикува тужителот-жалителот, од причини што од страна на Уставниот суд е поведена постапка за оценување на уставноста и законитоста од чл.8 и тарифен број 30 ст.2 од П. со тарифа за користење на авторски музички дела и се запира извршувањето на поединечните акти или дејствија што се преземени врз основа на одредбите од овој П., а од друга страна во ниту една одредба од Законот за авторски права и сродните права не е пропишана забрана за користење односно емитување на музичките авторски дела во ситуација кога не е склучен договор за утврдување на надоместокот помеѓу тужителот и тужениот кое право согласно законските одредби исклучиво му припаѓа на авторот, па така по наоѓање на овој суд во конкретниот спор не постои било каква противправност во преземаните дејствија од страна на тужениот за да можат истите да се квалификуваат како штетно дејствие и да доведат до примена на одредбите за одговорност за причинета штета од чл.141 ст.3 од ЗОО.

Овој суд го имаше во предвид и изведениот доказ одлука бр.429-2-0201 од 29.01.2009 година донесена од страна на Собранието на здружението за заштита на авторски музички права-ЗАМП од С. со која се забранува радиодифузно емитување на музички дела кои што ги застапува ЗАМП, а согласно решението за дозвола за колективно остварување на авторското право на неценски музички дела бр.07-1733/19 од 26.01.1998 година издадена од страна на министерството за култура на РМ, а објавено во Сл.весник на РМ бр.78/99, но увидот во истата се констатира дека одлуката е донесена на ден 29.01.2009 година, а додека барањето на тужителот за надомест на штета се однесува за периодот од 2007 и 2008 година, па по наоѓање на овој суд вака донесената одлука е ирелевантна по конкретниот спор и истата не може да има ретроактивно, односно повратно дејствие.

Од погоренаведеното, а согласно чл.357 од ЗПП, се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Апелационен суд Штип Тсж.бр.288/10 од 04.10.2010 год. и Врховен суд на РМ Рев.бр.1509/10 од 22.06.2011 год.

2. Поднесената пријава за различно право во стечајна постапка по одржувањето на извештајното рочиште е ненавремена, без оглед на тоа што доверителот веќе поднел навремена таква пријава со која бил опфатен друг имот над кој имало засновано заложно право.

О б р а з л о ж е н и е

«Основен суд Кочани» со пресуда «Пс.259/05» од 09.12.2009 година, тужбеното барање на тужителот со кое барал да се утврди спрема тужениот дека тужителот има парично побарување по однос на камати по договори бр.0202-1328/1 од 31.12.1998 година, договор бр.0202-90/1 од 29.01.1999 година и кредити од примарна емисија НБРМ по договор бр.43/93 од 18.06.1993 година во вкупен износ од 39.827.230,50 денари со затезна камата од 05.10.2005 година до исплатата, како и да се утврди дека тужителот има различно право врз основа на решение Р.бр.6/99 и ИНО бр.1/99 од 25.02.1999 година на Основен суд Берово на недвижниот имот згради сопственост на тужениот и тоа стар магацин, откупен магацин, хала за манипулација-ферам завод, управна зграда, магацин, продавница, рибник, магацин-рибник кои се наоѓаат во КО П. согласно списокот на објектите изготвен од Агенцијата на РМ за трансформација на претпријатија со општествен капитал, го одбил како неосновано.

Го задолжил тужителот да им ги надомести трошоците во постапката на тужениот во износ од 41.240,00 денари и на замешувачот РМ во износ од 46.800,00 денари, се во рок од 8 дена по приемот на пресудата.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот да првостепениот суд при донесување на побиваната пресуда да сторил суштествена повреда на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.2 т.13 од ЗПП. По мислење на овој суд изреката на побиваната пресуда е јасна и разбирлива. Во побиваната пресуда се наведени доволно причини за решителните факти од кои се раководел судот при одлучувањето, па како таква побиваната пресуда со сигурност може да се испита од страна на овој суд.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот да првостепениот суд донесувајќи ја побиваната одлука да погрешно и нецелосно ја утврдил фактичката состојба.

Така, првостепениот суд утврдил дека тужителот С.б. АД С. и тужениот АД Ј.п. П. во стечај на ден 31.12.1998 година потпишале договор бр.0202-1328/1 за консолидација на обврските по користени кредити на износ од 19.746.277,00 денари, со рок на враќање од 3 години, а отплатата да се врши во еднакви месечни рати почнувајќи од 31.08.1999 година со камата по стапка предвидена со одлука за каматни стапки на банката. Тужениот не ги отплаќал месечните рати по кредитот.

Тужениот му должи на тужителот по однос на редовна камата износ од 6.277.576,00 денари, по интеркаларна камата износ од 1.798.886,00 денари и законска затезна камата износ од 20.731.858,00 денари или вкупен износ од 28.808.320,00 денари. Тужителот со тужениот на 29.01.1999 година потпишал договор бр.0202-90/1 за кредит за откуп на тутун во износ од 10.000.000,00 денари со рок на враќање од 1 година, каматата да се плаќа месечно и со денот на отплатата, а главницата да се врати во целост по 1 година од користењето на кредитот и каматата се пресметува по стапка предвидена со одлука за каматни стапки на банката и договорот ќе се применува од 01.02.1999 година и тужениот се обрзал да плаќа затезна камата доколку не го врати долгот во определениот рок. Тужениот не ја плаќал редовно каматата, ниту ја платил главницата и редовната камата изнесува 1.815.000,00 денари и законска затезна камата во износ од 13.702.000,00 денари или вкупен износ од 15.517.000,00 денари. На ден 18.06.1993 година помеѓу странките е склучен договор бр.43/93 за долгорочен кредит од примарна емисија и тужителот ги претвора на тужениот краткорочните кредити од примарна емисија во долгорочен кредит во вкупен износ од 1.366.440,00 денари со отплата на првата рата на 15.06.2003 година и тужениот се обврзува да плаќа на име провизија на долгорочен кредит со стапка од 2,5 промили годишно односно за 13 години обврската на тужениот изнесува 444.093,00 денари. Тужениот не ги плаќал ниту полугодишните рати и му е пресметана затезна камата во износ од 148.218,00 денари. По основ на договор за претварање на краткорочните кредити од примарната емисија во долгорочен кредит износ од 468.473,00 денари. Вкупната обврска на тужениот кон тужителот за пресметани камати изнесувала 45.386.104,00 денари. Тужениот платил дел од каматите и тоа во вкупен износ од 5.558.837,50 денари. Останале неплатени камати и тоа до договорот бр.0202-1328/1 по пресметана редовна камата износ од 4.471.374,00 денари и затезна камата во износ од 20.731.858,00 денари или вкупно камати за плаќање по договор бр.0202-90/1 за редовна камата тужениот останал да му должи износ од 287.000,00 денари и за затезна камата износ од 13.702.000,00 денари или вкупно 13.989.000,00 денари. По основ на договорот бр.43/93 тужениот му должи на тужителот за плаќање провизија износ од 18.307,50 денари и затезна камата износ од 148.218,00 денари или вкупно 166.525,50 денари и по основ на договор за претварање на краткорочни кредити од примарната емисија во долгорочен кредит на износ од 1.972.510,00 денари вкупно провизија за плаќање износ од 468.473,00 денари. Тужениот му должи на тужителот на име неплатени камати вкупен износ од 39.827.230,50 денари. Со решение Ст.бр.82/2004 од 11.07.2005 година на Основен суд Кочани е отворена стечајна постапка над тужениот. Во Сл.весник на РМ бр.59 од 23.07.2005 година е објавено дека се закажува Собрание на доверители на кое врз основа на извештајот на стечајниот управник доверителите ќе одлучуваат за понатамошниот тек на постапката (извештајно рочиште) на ден 12.09.2005 година. Со решение Ст.бр.82/2004 од 12.09.2005 година е констатирано дека Собранието на доверителите на тужениот, на извештајното рочиште одржано на ден 12.09.2005 година одлучиле деловниот потфат (претиријатието) на должникот да биде затворен и

ликвидиран, со тоа што да бидат завршени сите започнати работи по повеќе склучените договори се до моментот на продажбата на имотот на должникот. Тужителот до стечајниот управник на тужениот на ден 30.09.2005 година поднел пријава на побарување. Со решение на Основен суд во Берово Р.бр.6/99, ИНО.бр.1/99 од 25.02.1999 година се определува укнижување-упис на заложно право интабулација од прв ред на недвижниот имот на должникот АД Ј.п. П. која се состела од недвижен имот кој е наведен во тоа решение. Утврдил дека недвижниот имот бил заверен во поседовен лист бр.803 за КО П. за обезбедување на парично побарување на доверителот С.Б. АД Филијала Б. во вкупен износ од 30.000.000,00 денари и во интабулациона книга да се запише извршливоста на побарувањето. Според прегледот на недвижниот имот - објекти предмет на трансформација Ј. П. и мислење за извештај за проценка на вредноста на претпријатието изготвени од Агенцијата на РМ за трансформација на претпријатија со општествен капитал е наведен недвижен имот и тоа стар магацин, откупен магацин, хала за манипулација-ферам завод, управна зграда, магацин, продавница, рибник и магацин-рибник кои се наоѓаат во КО П. и за кои нема доказ за сопственост. Основен суд Берово со И.бр.481/02 од 11.09.2003 донел заклучок со кој се пристапува кон определување вредност на недвижниот имот. Агенцијата на РМ за приватизација доставила мислење за извештај за проценка на вредноста на тужениот. Основниот суд Берово донел решение за извршување И.бр.481/02 од 13.09.2002 година врз основа на решение Р.бр.6/99 од 25.02.2009 година така што се одредува извршување на имот на тужениот заверен во Пл.бр.803 за КО П. Со решение Гж.бр.2269/02 од 27.01.2003 година на Апелационен суд Штип решението на Основен суд Берово И.бр.481/02 од 13.09.2002 година е потврдено. Во поседовниот лист бр.803 за КО П. имотот е заведен на име РМ корисник АД Ј.п. П. а додека објектите изградени на имотот се сопственост на тужениот. Со решение Ст.бр.82/2004 година од 11.07.2005 година на Основен суд Кочани е отворена стечајна постапка над тужениот. Тужителот С.б. АД С. поднел тужба на 05.10.2005 година.

На вака правилно и целосно утврдена фактичка состојба правилно првостепениот суд го применил и материјалното право.

Согласно чл.188 ст.1, 2 и 4 од Законот за стечај е предвидено „На испитното (верификационо) рочиште ќе се испитуваат и утврдуваат и побарувањата што биле пријавени по истекот на рокот определен за пријавување на побарувањата. Меѓутоа, ако стечајниот управник или доверителот во стечајната постапка приговореле на испитувањето и утврдувањето на тие побарувања или ако побарувањето е пријавено по завршување на испитното рочиште, стечајниот совет или ќе свика посебно дополнително испитно (верификационо) рочиште или ќе нареди испитувањето и утврдувањето на побарувањата да се изврши во писмена постапка, но во двата случаи трошоците ќе ги сноси лицето кое задоцнило со пријавувањето на своето побарување. Одредбите од овој став соодветно се применуваат и на подоцнежните измени на пријавените побарувања. Ако стечајниот совет побарал од пониско рангираните доверители да ги пријават побарувањата за кои се води парница или друга постапка и ако периодот меѓу денот на кој истекува рокот определен за пријавување на овие побарувања и денот определен

за одржување на испитното рочиште е помал од 8 дена стечајниот совет или ќе свика посебно дополнително испитно (верфикационо) рочиште или ќе нареди верификација во писмена форма. Трошоците за овие дополнителни постапки ќе бидат намарени од имотот што влегува во стечајната маса. Подоцнежните пријави на побарувањата ќе бидат испитувани и утврдувани како што е предвидено во ставовите 1 и 2 од овој член, само ако пристигнале кај стечајниот управник до одржувањето на извештајното рочиште.“

Од изведените докази правилн првостепениот суд утврдил дека со решение Ст.бр.82/2004 од 11.07.2005 година на првостепениот суд дека е отворена стечајна постапка над тужениот и дека бил објавен оглас во Службен весник на РМ бр.59 од 23.07.2005 година со кој што се повикуваат сите доверители своите различни права на подвижните предмети и правата на должникот како и различните права на недвижностите на должникот што не се запишани во јавните книги и различните права на недвижностите што се запишани во јавните книги да ги пријават во рок од 15 дена сметано од објавувањето на огласот. Правилно првостепениот суд утврдил дека со решение Ст.бр.82/04 од 12.09.2005 година на првостепениот суд било констатирано дека Собранието на доверителите на тужениот, на извештајното рочиште одржано на ден 12.09.2005 година одлучиле деловниот потфат (претпријатие) на тужениот да биде затворен. Исто така, правилно првостепениот суд утврдил дека тужителот пријавата за побарувањето према тужениот ја поднел на ден 30.09.2005 година. Правилно првостепениот суд утврдил дека во решението Р.бр.6/99 и ИНО бр.1/99 од 25.02.1999 година на Основниот суд во Берово било определено укинување-упис на заложно право на недвижен имот и тоа земјиште без притоа да бидат наведени објектите а на тоа и земјиштето кои се предмет на тужбеното барање. Правилно првостепениот суд утврдил дека во поседовниот лист бр.803 имотот бил заведен на Република Македонија - корисник АД Ј. П. и дека во истиот не се наведени објектите предмет на тужбеното барање туку само земјиште. Во конкретниот случај првостепениот суд правилно одлучил како во изреката на побиваната одлука бидејќи од изведените докази правилно утврдил дека Собранието на доверителите на тужениот, одржал извештајно рочиште на ден 12.09.2005 година каде што одлучиле деловниот потфат на тужениот како должник да биде затворен а тужителот пријавата на побарувањето бр.0306-338 ја доставил до стечајниот управник на ден 30.09.2005 година што значи после одржаното извештајно рочиште а тоа значи дека пријавата ја поднел неблаговремено. Исто така, правилно првостепениот суд утврдил дека тужителот нема различно право врз основа на решението Р.бр.6/99 и Р.бр.1/99 од 25.02.1999 година на Основен суд Берово на недвижниот имот кој е предмет на тужбеното барање од причини што од изведените докази првостепениот суд правилно утврдил дека залогот се однесува на недвижниот имот кој е заведен во поседовен лист Пл.бр.803 за КО П. а кој се состои во земјиште што значи дека зградите на кои тужителот бара различно право не биле предмет на залогата.

Овој суд го ценеше жалбениот навод на жалителот дека поднел благовремена пријава во Основен суд Штип и дека истата требало да се

земе во предвид дека е благовремена и во отворената стечајна постапка која се водела пред Основен суд Кочани, меѓутоа таквиот жалбен навод овој суд не го прифати од причини што стечајната постапка која е водена во Основен суд Кочани е посебна постапка и дека во истата постапка тужителот бил должен да го пријави своето побарување и фактички од денот на поднесувањето на пријавата се цени благовременоста или неблаговременоста на истата пријава. Исто така, неоснован е и жалбениот навод на жалителот дека истиот има различно право на недвижниот имот предмет на тужбеното барање а врз основа на решение Р.бр.6/99 и ИНО бр.1/99 од 25.02.1999 година на Основен суд Берово од причини што во горенаведеното решение не се наведени зградите кои се предмет на тужбеното барање туку само земјиште па според тоа тужителот нема различно право на овој недвижен имот.

Овој суд ги имаше во предвид и останатите жалбени наводи на жалителот, меѓутоа од причини што првостепениот суд дал образложени причини за истите за кои во потполност се согласува и овој суд и од причини што истите не можат да предизвикат поинакво одлучување ги одби како неосновани.

Согласно чл.160 од ЗПП овој суд го задолжи тужителот на тужениот да му плати дополнителни трошоци за одговор на жалбата во износ од 7.020,00 денари.

Од погоренаведеното, а согласно чл.357 од ЗПП, се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Апелационен суд Штип Тсж.бр.65/10 од 01.03.2010 год. и Врховен суд на РМ Рев.бр.708/10 од 21.04.2011 год.

3.Фактот што друштвото должник со дел од својот имот основал нов субјект, сам за себе не е доволен факт и причина содружникот на друштвото должник да одговара за обврските на друштвото спрема неговите доверители.

О б р а з л о ж е н и е

Основен суд Струмица со пресудата П.675/06 од 25.02.2009 година, тужбеното барање на тужителот ДТ М. М. ДОО Скопје со кое барал да се задолжат тужените Б. Д. од с.Турново и В. В. од Струмица, солидарно да му на тужителот платат на име надомест на штета износ од 738.774,50 денари, со камата на оваа сума по законот сметано од денот на пресудувањето па до конечната исплата, како и да се утврди дека со исплатата на износот од 738.774,50 денари на име претрпена штета на тужителот престанува обврската на ДПТУ „В. М.“ ДООЕЛ Струмица спрема тужителот по пресудата П/С.бр.73/03 од 22.09.2003 година на Основен суд Струмица, како и дека престанува извршувањето на таа пресуда по извршно решение И.бр.6804/03 од 17.11.2003 година на Основен суд Струмица, како и да се задолжат тужените солидарно да му ги на тужителот надоместат трошковите по постапката на делото во висина од 148.490,00 денари, го одбил во целост како неосновано.

Го задолжил тужителот да им ги на тужените надомести трошковите по постапката на делото во висина од 42.574,00 денари во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата под страв на присилно извршување.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот Друштво за трговија на големо и мало „М. М.“, ДОО Скопје, кој во навремен рок преку полномошникот адвокат Д. В. од Струмица изјавил жалба поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот-тужителот за сторена суштествена повреда на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.2 т.13 од ЗПП, бидејќи изреката на побиваната пресуда е јасна и разбирлива, истата не противречи самата на себе си, ниту на причините дадени за пресудата, а во образложението на истата се наведени доволно причини за решителните факти кои се од битно влијание при одлучувањето по овој предмет.

Неосновани се и жалбените наводи на жалителот за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба. Првостепениот суд утврдил дека со решението на Основен суд Штип Трег.бр.550/01 од 18.06.2001 година бил извршен упис на Друштвото за производство, трговија и услуги увоз-извоз „В. м.“ ДООЕЛ Струмица и за управител на истото со неограничени овластувања бил запишан В. В. од Струмица. Со решението Трег.бр.511/01 од 06.09.2001 година донесено од Основниот суд во Штип се избришал дотогашниот управител на наведеното друштво В. В. и како управител на друштвото со неограничени овластувања се запишала Д. Б.. Утврдил дека ова друштво започнало да работи со многу фирми како трети лица, па и со тужителот, при што за временскиот период од 31.12.2001 година па до 31.12.2002 година истото на име влез - побарување на парични средства спрема трети лица имало вкупен износ од 47.227.538,50 денари а на име излез - долг на парични средства имало вкупен износ од 47.225.338,50 денари, така што на 31.12.2002 година фирмата ја завршила економската година со салдо на парични средства во износ од 2.200,00 денари. Утврдил дека во текот на 2002 година оваа фирма немала ограничувања за вршења на плаќања, т.е. немала блокади или слично и додека истата работела и постоела не користела кредити, ниту пак воспоставувала хипотеки, па и за погоре наведениот временски период немала евидентирано обврски за кредити, туку во билансот како составен дел на годишната сметка на наведената фирма за оваа година постоеле само тековни обврски на фирмата кон добавувачите. И во временскиот период сметано од 01.01.2003 година па до моментот на блокадата на сметката на ДПТУ „В. м.“ ДООЕЛ Струмица која блокада е направена на 18.06.2003 година оваа фирма немала евидентирано никакви кредитни задолжувања а сметано од оваа

дата блокадата е непрекината со што и ова правно лице е ограничено со располагањето на парични средства со кои всушност располага односно наплата врши банката поради кои е извршена блокадата на сметките на ова правно лице. Инаку, жиро сметките на ДПТУ „В. м.“ ДООЕЛ Струмица биле блокирани по разни основи и тоа судски решенија и решенија на државни органи а пред се на УЈП така што вкупно евидентираниите неизмирени обврски поради кои биле блокирани жиро сметките на ова правно лице кај наведените банки судот утврдил дека изнесува вкупен износ од 8.278.311 денари. Инаку, судот утврдил и дека нема извршено трансфер на парични средства од ДПТУ „В. м.“ ДООЕЛ Струмица на фирмата „В. к.“ ДООЕЛ Струмица, а инаку вредноста на постојните средства на фирмата на 31.12.2001 година изнесувала 3.704.475 денари а на 31.12.2002 година изнесувала 3.715.162 денари. Судот утврдил дека ова правно лице на ден 31.12.2002 година останало во обрска спрема трети лица па и спрема тужителот и спрема државни органи со сума во износ од 19.564.212 денари. За сумата која што на ден 31.12.2002 година ДПТУ „В. м.“ ДООЕЛ Струмица ја долгувал спрема тужителот истиот на ден 30.12.2002 година пред Основниот суд во Струмица поднел предлог за извршување, по кој Основниот суд во Струмица го донел решението И.бр.3642/02 од 30.12.2002 година, меѓутоа по приговор на должникот од 17.01.2003 година Основниот суд во Струмица погоренаведеното решение го укинал и предметот го упатил во стопанско одделение на Основен суд Струмица заведен под ПС бр.73/03. Основниот суд во Струмица постапувајќи по ваквиот предмет ја донел пресудата ПС.бр.73/03 од 22.09.2003 година со која го задолжил тужениот ДПТУ „В. м.“ ДООЕЛ Струмица да му на тужителот плати на име главен долг 745.829,50 денари со камати на секој поединечен долг кој произлегува од вкупно досудената сума согласно доспеаноста на секое побарување согласно цитираната фактура во изреката на пресудата па до конечната пресуда, а која пресуда станала правосилна и извршна на ден 16.10.2003 година. Врз основа на ваквата пресуда тужениот ДПТУ „В. м.“ ДООЕЛ Струмица на тужителот му ја исплатил сумата во износ од 285.000 денари а останал да ја должи уште сумата од 460.829,10 денари на која сума е додадена и сумата во износ од од 277.945,00 денари која претставувала изгубена добивка во случај да остатокот од долгот во износ од 460.829,50 денари се наоѓале на сметка на тужителот за временскиот период од 17.01.2003 година па до 11.07.2006 година.

Ваквата фактичка состојба е правилно и целосно утврдена и произлегува од изведените и правилно ценети докази.

Како резултат на целосно и правилно утврдената фактичка состојба првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога ја донел побиваната пресуда и одлучил како во изреката на истата.

Согласно чл.22 ст.3 од ЗТД (објавен во Службен весник на РМ бр.28/96 од 06.06.1996 година кој закон се применувал и во 2001 и во 2003 година се до донесувањето на Законот за трговски друштва објавен во Службен весник на РМ бр.38/96 од 30.04.2004 година) е предвидено дека „Содружниците на друштвото со ограничена одговорност и акционерите на акционерското друштво, како и командиторите во

командитното друштво не одговараат за обврските на друштвото освен кога тоа е определено со овој закон“.

Согласно чл.23 ст.1 од истиот закон „Содружниците на друштвото одговараат за обврските на друштвото во случаите ако: 1. го злоупотребиле друштвото како правно лице да постигнат цели кои за нив како поединци се забранети; 2. правното лице го злоупотребиле за да им нанесат штета на своите доверители; 3. спротивно на законот располагале со имотот на правното лице како со свој сопствен имот; и 4. во своја корист или во корист на било кое друго лице го намалиле имотот на друштвото, а знаеле или морале да знаат дека друштвото не е способно да ги изврши своите обврски спрема третите лица.“

По мислење на овој суд првостепениот суд правилно одлучил одбивајќи го во целост како неосновано предметното тужбено барање, бидејќи од изведените докази неспорно утврдил дека во конкретниот случај тужените Б. Д. како управител и В. В. како оснивач на фирмата „В. м.“ не превзеле ниедно дејствие предвидено во напред цитираната законска одредба од чл.23 од ЗТД од 1996 година (чл.28 од ЗТД од 2004 година) во смисол на намалување на имотот на друштвото или располагање со имотот на друштвото како со свој имот, или да го злоупотребат друштвото со цел да им нанесат штета на своите доверители или да го злоупотребат друштвото за да постигнат целите што за нив како поединци се забранети, поради што и истите му немаат причинето никаква штета на тужителот. Од овие причини и првостепениот суд правилно прифатил дека тужените не се одговорни за штетата која што ја бара тужителот со предметната тужба.

Овој суд ги ценеше истакнатите жалбени наводи во жалбата на жалителот дека тужените В. В. како оснивач и Б. Д. како управител на фирмата должник „В. м.“ пренесувајќи ги средствата на ново основаната фирма „В. к.“ сториле повреда на Законот за трговски друштва поточно на чл.23 т.3 од овој закон а на што несомнено укажува фактот што ново основаната фирма „В. к.“ со која тужителот никогаш не бил во деловни односи му го платила на тужителот износот од 285.000,00 денари како дел од долгот што фирмата должник „В. м.“ го имала према тужителот, иако „В. к.“ ништо не му долгувала, но не ги прифати ваквите жалбени наводи, бидејќи точно е дека судот во образложението на побиваната пресуда и самиот го наведува тој факт, но фактот што долгот бил платен од „В. к.“ не значи дека имотот на „В. м.“ преминал на „В. к.“ со цел да се изигра тужителот по спорот, од причини што од изведените докази неспорно произлегува дека фирмата „В. м.“ освен тужителот има и многу други должници.

Овој суд ги ценеше и останатите жалбени наводи на жалителот, но не ги прифати од погоре изнесените причини.

Од погоре наведеното а согласно чл.357 од ЗПП се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Апелационен суд Штип Гж.бр. 1237/09 од 02.10.2009» год. и Врховен суд на РМ Рев.бр.465/10 од 13.10.2011 година.

4. Кога банката како гарант кон странски партнер, не доставила доказ дека го платила долгот на странскиот должник кон странскиот партнер пред отварањето на стечајна постапка на должникот, истата не може да има својство на стечаен доверител. Кога странскиот партнер се пријави како доверител, а дополнително банката во својство на гарант на странскиот должник го плати долгот, тогаш банката врз основа на веќе поднесената пријава да се суброгира во правата на доверителот.

Образложение

Основниот суд во Струмица, со пресуда П/С.бр.100/06 од 16.04.2008 година тужбеното барање на тужителот со кое барал напрема тужениот да се утврди побарување, во износ од 331.318,93 УСД Долари која одговара на денарска противвредност сума од 15.441.284,50 денари, на име главен долг со домицилна камата на главниот долг од 331.318,93 УСД сметано од 28.02.2005 год. односно од отварање на стечајната постапка до денот на конечната наплата во денарска противвредност пресметана по средниот курс на УСД од курсната листа на НБ на РМ на денот на плаќањето, и да се задолжи стечајниот должник од стечајната маса да издвои срамерен дел на средствата за намирување на утврденото побарување, и вака издвоениот дел да не се распоредува, истиот да биде задржан додека не биде донесена правосилна одлука по овој спор, како и да се задолжи туженот со трошоци по сорот сумата во износ од 142.659,00 ден., го добил во целост како неосновано.

Секоја странка да ги сноси своите трошоци.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи.

Тужениот преку полномошникот Ј. М., адвокат од С. поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи на жалителот. Предлага жалбата да се одбие како неоснована, а пресудата потврди. Бара трошоци.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалба, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е основана.

Од изведените и правилно ценети докази првостепениот суд утврдил дека со решение на Основниот суд во Струмица Ст.бр. 155/04 од 09.02.2005 година е отворена стечајна постапка против Д. АД Р.. Тужителот поднел пријава за побарување во износ од 41.712.493,00 денари со камата сметано од 10.02.2005 година и за побарување во износ од 15.441.284,50 денари со камата сметано од 01.03.2005 година. Со решение од 22.06.2006 година побарувањето на С. б. во износ од 41.712.493,00 денари се утврдени додека побарувањето во износ од 15.441.284,50 денари е оспорено и за оспореното побарување тужителот

е упатен на спор.

Со договор за издавање на ино гаранции склучен на ден 26.04.1985 година е склучен и договор за издавање на ино гаранции Рег.бр. 54 помеѓу тужителот - З. б. С. од една страна, и Д. од Р.. Во член 1 од договорот е предвидено дека тужителот на Д. Радовиш му одобрува издавање ино гаранција по странски комерцијален кредит за набавка на опрема од К. подрачје во износ од 1.522.522 долари кредитен дел кој ќе биде зголемен со соодветна камата и финансиски трошкови по странски комерцијален кредит. Во член 2 е предвидено дека иногаранцијата се издава на товар на соодветните средства на банката и важи од денот на издавањето заклучно од 30 дена по истекот на рокот на доставувањето на последното плаќање во странство. Во член 5 е предвидено до колку банката за сметка на корисникот на иногаранцијата плати во странство по основ на издадена иногаранција, корисникот е должен платениот износ да и го врати на банката веднаш во ист квалитет на средства со кое е извршено плаќањето како и да плати редовна затезна камата од 71% годишно сметано од денот на измирувањето на обврската во странство од страна на банката до денот на измерување на неговата обврска према банката. Според договорот вкупно потребните средства за реализација на инвестицијата изнесува 1.083.045.000,00 денари. Договорот е потпишан од двата правни субјекта и заверен со печат. По основ на овој договор издадени се две гаранции за тужениот. Првата гаранција од 06 август 1986 година е заснована на договор 2814-6032 и гласи на 226.004,45 долари за испорака, монтажа и пуштање на погон и машини набавени од инопартнерот од П. преку посредникот И. Ек. С.. Во ова гаранција е предвидено дека З. б. С. по налог на коминтентот за сметка на Д. од Р. презема према инodobавувачот од П. неоповиклива гаранција дека купувачот ќе ги изврши своите обврски за отплата на кредитираниот износ во роковите на нивно доспевање. Доколку Д. од Р. не го изврши плаќањето, банката превзема обврска неоповикливо по прво писмено барање да ги отплати секој доспеан неплатен износ. Втората гаранција од 26.10.1986 година гласи на 1.646.708,40 клиршки долари од С. Б. како обезбедување за плаќање кон инопартнерот по кредити одобрени согласно комерцијални договори за увоз на опрема за потребите на тужениот. Со гаранцијата банката се обврзува да изврши плаќање на полугодишните рати и предвидената камата на првото барање на инodobавувачот до колку во барањето на истиот е содржано дека купувачот сам не извршил плаќање и тоа по претпоставка дека продавачот ги исполнил своите договорни обврски дека машините се испорачи уредно, монтирани и ставени во погон.

Вештото лице од книговодствената евиденција на тужителот утврдил дека овие побарувања се сведени на вкупен износ од 331.318,93 клиршки долари од кои 18.612,13 клиршки долари од гаранцијата 498 и 312.706,80 клиршки долари од гаранцијата 512.

Побарувањето е намалено врз основа на евидентирани плаќања на Д. Р. што ги во меѓувреме извршила према инопартнерот. Од писменото известување од Д. од 11.12.1997 година се гледа дека истиот ја известува С. б. да поголемиот дел од кредитот е платен и дека останува уште износ од 585.835 УСА долари и дека поради виша сила

тужениот не работи веќе седум години и нема можност да обезбеди средства за враќање на кредитот. С. б. на вештото лице доставила барање од инодоверителот за наплата на гаранција во вкупен износ од 1.778.500,25 УСА долари меѓу кои се наоѓаат и двете предметни гаранции.

Според книговодствената евиденција на тужителот по вонбиланска евиденција овие побарувања кај банката се сведени на 331.318,93 клиршки долари како долг на тужениот према банката.

Од изјавата на вештото лице судот утврдил дека тужителот сумата од 331.318,93 клиршки долари во денарска притивредност од 15.441.284,50 денари до денес ја нема платено на инопартнерот. Вештото лице изјавило дека банката кога е вршено вештачење не доставила документ дека ова сума ја има платено поради што и вештото лице смета дека оваа сума банката до денес ја нема платено на инопартнерот.

Од вака правилно и целосно утврдена фактичка состојба првостепениот суд погрешно го приминил материјалното право поради што овој суд согласно чл. 361 ст.1 т.4 од ЗПП ја преиначи првостепената пресуда од следните причини:

Не спорно во текот на постапката од извршениот увид во наодот и мислење на вештото лице е утврдена висината на неисплатениот износ према инопартнерот од 331.318,93 УСА долари.

Првостепениот суд не го зел предвид фактот дека тужбата е поднесена против тужениот на кој е отворена стечајна постапка, а неговото побарување произлегува од две гаранции и тоа издадени од 26.09 и 26.04.1986 година.

При одлучувањето првостепениот суд не ги имал во предвид одредбите од Законот за стечај кој ги регулираат предметните правни односи меѓу странките.

Во чл. 77 ст.1 од Законот за стечај е предвидено дека солидарните должници и гарантите на должникот можат да го пријават своето побарување што тие ќе го стекнат во иднина против должникот по основ на правото на регрес, само ако релевантниот доверител не го пријавил своето побарување. Неспорно е утврдено дека релевантниот доверител инопартнерот го нема пријавено своето побарување во стечајната постапка. Во став 3 од истиот член е предвидено дека солидарните содолжници и гарантите можат да поднесат и барање да им се обезбеди износот што ќе го платат за должникот сразмерно на износот би им припаднал како стечајни доверители. Според овој став од чл. 77 од Законот за стечај произлегува дека поднесувањето на барањето на гарантите да му се обезбеди износ што ќе го плати задолжникот не е условено со тоа да тоа плаќање предходно било извршено од страна на банките. Во став 4 од истиот член е предвидено дека одредбата од став 3 на овој член соодветно се применува и на барањата на банките и на другите лица за обезбедување на средствата за наплата на можните побарувања и тоа по основ на банкарски гаранции или неотповикливи документирани акредитиви што ќе бидат платени за должникот.

Од погоре наведеното јасно произлегува дека првостепениот суд погрешил кога овие побарувања на банката по гаранциите ги сврзува со фактот дека истите не биле платени од тужителот поради што неговото

барање е неосновано.

Согласно чл. 148 од ЗПП, овој суд утврди побарување на тужителот на име трошоци по постапката од 142.659,00 денари и тоа такса за тужба и одлука од по 60.000,00 денари, трошоци за вештачење 17.700,00 денари и трошоци за присуство на вешто лице износ од 4.950,00 денари.

Од погоре наведеното а врз основа на чл. 361 ст.1 т. 4 од ЗПП, се одлучи како во изреката на пресудата.

Апелационен суд Штип, Тсж.бр.269/09 од 21.10.2009 година и Врховен суд на РМ Рев.бр.342/10 од 16.02.2011 година.

5. Лицето кое бара надомест на материјална штета во вид на испуштена добивка, покрај фактот дека не му е испорачана стоката во договорениот рок, теба да докаже дека (имајки ја вид состојбата на пазарот) било реално да очекува добивка од испораката на стоката на свои купувачи. Исто така, право на надомест на дополнителни трошоци би имал ако докаже дека стоката што не му е испорачана ја купил со дополнителни трошоци.

О б р а з л о ж е н и е

Основен суд Кочани со пресуда Пс.141/05 од 23.11.2009 година, тужбеното барање на тужителот, во целост го усвоил.

Го раскинал договорот за деловна соработка помеѓу тужениот и тужителот, со бр.0307-363/1 заверен кај тужениот и со бр.49/04 заверен кај тужителот.

Го задолжил тужениот да плати на тужителот на име надомест на штета износ од 2.755.091,00 денари со 33К според ЗВСЗК сметана од 21.04.2005 година до исплатата, како и да му ги надомести трошоците во постапката износ од 147.870,00 денари до бараните 168.260,00 денари, го одбил како неосновано.

Противтужбеното барање на тужениот со кое бара тужителот да се задолжи да му плати на име долг за неплатена меркантилна пченица износ од 2.060.420,00 денари и тоа 421.286,00 денари со камата од 05.09.2004 година до исплатата по фактура бр.26/4 од 20.08.2004 година, износ од 449.295,00 денари со камата од 21.10.2004 година до исплатата по фактура бр.29/4 од 12.10.2004 година износ од 157.845,00 денари со камата од 05.11.2004 година до исплатата според фактура бр.31/4 од 20.10.2004 година износ од 179.707,00 денари со камата од 05.11.2004 година до исплатата според фактура бр.32/4 од 20.10.2004 година износ од 69.038,00 денари со камата од 06.11.2004 година до исплатата според фактура бр.36/4 од 21.10.2004 година износ од 474.380,00 денари со камата од 20.11.2004 година до исплатата според фактура бр.64/А од 15.11.2004 година, износ од 82.950,00 денари, со камата од 08.12.2004 година, до исплатата според фактура бр.65/А од 30.11.2004 година, износ од 175.477,00 денари, со камата од 15.12.2004 година, до исплатата според фактура бр.68/А од 30.11.2004 година износ од

9.440,00 денари со камата од 21.11.2004 година до исплатата по фактура бр.69/1 од 12.11.2004 година и износ од 41.002,00 денари со камата од 15.07.2005 година, по фактура бр.56-4 од 07.07.2005 година како и да му плати трошоци во постапката во износ од 109.840,00 денари, а се во рок од 8 дена од приемот на пресудата го одбил како неосновано.

Од вака донесената пресуда останал незадоволен тужениот кој навремено преку својот полномошник, поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, предлага жалбата да се уважи, нападнатата одлука укине и предметот врати на повторно одлучување.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, списите во предметот, ја испита побиваната одлука во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е делумно основана.

Основани се жалбените наводи на жалителот да првостепениот суд при донесувањето на побиваната одлука да погрешно го применил материјалното право по однос на донесената одлука на првостепениот суд во делот I од изреката, ако се има предвид утврдената фактичка состојба. Така судот утврдил дека со договор за деловна соработка бр.0307-363/1 заверен кај тужениот и со бр.49/04 заверен кај тужителот склучен на 04.06.2004 година помеѓу странките, тужениот се обврзал према тужителот да му обезбеди и испорача меркантилна пченица независно од сортата во количина од 600 тони најдоцна до 15.08.2004 година, по цена утврдена од државата во кој рок тужителот и да ја подигне наведената количина. Цената требало да ја исплати на 7-месечни рати почнувајќи од 15.08.2004 до 15.02.2005 година. Потоа врз основа на договорот за деловна соработка, склучен бил и договор за залог на недвижен имот со својство на извршна исправа кај нотар Ч. И. во К. под ОДУ.бр.177/04 од 10.06.2004 година заради обезбедување на паричното побарување на тужениот за целокупната количина на пченица од 600 тони во противвредност од 7.200.000,00 денари. Во корист на тужениот е засновано заложно право од прв ред на недвижен имот сопственост на тужителот кое заложно право било запишано во јавните книги односно во катастарот во Кочани на 15.06.2004 година. Судот утврдил да странките не го почитувале договорот за деловна соработка во целост па така тужениот му обезбедил на тужителот пченица во количина од само 209.038 кгр. односно околу 35% од договореното, а не му обезбедил пченица во количина од 390.962 кгр. Тужителот за примената пченица бил должен да плати износ од 2.186.668,00 денари а исплатил само 176.689,00 денари или околу 8%, а не му платил на тужениот износ од 2.009.979,00 денари по испорачаните фактури бр.26/4, 29/4, 31/4, 32/4, 36/4, 64/А, 65/А и 68/А. Поради нереализираните испораки на договорената количина од 309.962 кгр. меркантилна пченица, а според направената анализа со пресметка во извршеното вештачење, судот прифатил да тужителот претрпел штета од нереализирање на договорот склучен на 04.06.2004 година и тоа од

неостварената дополнителна реализација, односно од производството на брашно по типови и нуспроизводи од преработката - мелењето на пченицата, износ од 1.195.153,00 денари и штета од нереализираната разлика во цена помеѓу домашната и увозната пченица во износ од 1.559.963,00 денари или вкупна штета во износ од 2.755.091,00 денари. Тужителот не му платил на тужениот за примената пченица вкупен износ од 2.060.420,00 денари по вкупно 10 фактури претходно наведени, а кои му биле доставени од тужениот.

На така утврдената фактичка состојба првостепениот суд погрешно го применил материјалното право кога одлучил како во дел I од изреката на побиваната одлука со која го уважил тужбеното барање на тужителот ДПТУ А. И. ДОО К..

Со чл.251 ст.1 пд ЗОО е предвидено:“доверителот во обврзан однос е овластен да бара од должникот исполнување на обврската а должникот е должен да ја исполни совесно во сето како што гласи таа. Во ст.2 од истиот член е предвидено да:“кога должникот не ќе ја исполни обврската или ќе задоцни со нејзиното исполнување, доверителот има право да бара и надомест на штетата што ја претрпел поради тоа.

Во чл.255 ст.1 од ЗОО е предвидено:“доверителот има право на надомест на обичната штета и испуштената корист кои должникот морал да ги предвиди во време на склучувањето на договорот како можни последици од повреда на договорот со оглед на фактите што тогаш му биле познати или морале да му бидат познати. Согласно чл.142 од ЗОО штетата е намалување и нечиј имот (обична штета) и спречување на негово зголемување (испуштена корист).

Во конкретниот случај првостепениот суд погрешно прифатил дека тужителот претрпел штета од неостварена дополнителна реализација проценета од вештото лице во висина од 1.195.153,00 денари. По наоѓање на овој суд за тоа дека тужителот претрпел ваква штета истиот морал да докаже дека претрпел намалување на својот имот или средства која е преидзивикана со повреда на договорот од страна на тужениот. Во текот на доказната постапка пред првостепениот суд тужителот не приложил докази за тоа дека имал трошоци во вид на купување на количина од 390 тони пченица од друго место со цел да ги исполни договорените обврски према другите купувачи со кои склучил договори за производство на брашно и нуспроизводи. Доколку тужителот тоа го сторил во таков случај можел да бара надомест на штета како разлика помеѓу купената пченица и договорената цена на пченицата со тужениот. Исто така, погрешно првостепениот суд прифатил да тужителот претрпел штета во вид на изгубена добивка од нереализираната разлика во цени помеѓу домашната и увезената пченица во износ од 1.559.963,00 денари, како што ја пресметало вештото лице. За да постои право на надомест на штета поради изгубена добивка потребно е тужителот да докаже дека секако би остварил таква добивка имајќи ја предвид ситуацијата на пазарот како и други параметри, но во конкретниот случај тужителот во доказната постапка пред првостепениот суд не приложил докази за тоа дека реално ќе остварел таква добивка.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот - противтужителот да првостепениот суд донесувајќи ја побиваната одлука

и одлучувајќи како во дел II од изреката со кое го одбил противтужбеното барање како неосновано, да погрешно го применил материјалното право. Во фактичката положба првостепениот суд неспорно утврдил дека помеѓу странките бил склучен договор за деловна соработка врз основа на кој бил склучен и договор за залог на недвижен имот со својство на извршна исправа кај нотар Ч. И. од К. заведен под ОДУ.бр.177/04 од 10.06.2004 година заради обезбедување на паричното побарување на тужениот за целокупната количина на пченица од 600 тони во противвредност од 7.200.000,00 денари и во корист на тужениот засновано заложно право од прв ред на недвижен имот сопственост на тужителот кое заложно право е запишано во јавните книги односно во катастарот во К. на 15.06.2004 година.

По наоѓање на овој суд имајќи го во предвид фактот што нотарскиот акт - договорот за залог на недвижен имот со својство на извршна исправа ОДУ.бр.177/04 од 10.06.2004 година на нотар Ч. И. од К. е во сила, противтужениот со реализацијата на истиот ќе може да го наплати своето побарување према тужителот поради што правилно е одлучено кога противтужбеното барање е одбиено како неосновано.

Согласно чл.148 ст.2 и чл.160 ст.2 од ЗПП, овој суд одлучи секоја странка да ги сноси своите трошоци во постапката со оглед на постигнатиот успех на странките во спорот

Од погоре изнесеното, а согласно чл. 357 и чл.361 од ЗПП, се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Апелационен суд Штип Тсж.бр.88/10 од 24.03.2010 година и Врховен суд на РМ Рев.бр.994/10 од 22.06.2011 година.

6. Кога продавачот одбива да ја спроведе постапката за солемнизација кај Нотар, а претходно купувачот ги уплатил договорните средства, тогаш истиот не може да бара раскинување на договорот, туку купувачот може да бара тој да биде задолжен да изврши солемнизација кај нотар.

О б р а з л о ж е н и е

Основен суд Кочани со пресуда Тс.70/09» од 03.02.2010 година , тужбеното барање на тужителот го усвоил.

Го задолжил тужениот врз основа на полноважен склучен договор во писмена форма и целосно исполнет од страна на тужителот, но незаверен од нотар, со кој му ја продал недвижноста градежно земјиште со вкупна површина од 3623 м.кв., а кое градежно земјиште преставува градежна парцела бр.16471/26, составена од Кп.бр.16471/26 за КО-К., со површина од 2469 м.кв., Кп.бр.16833/2 за КО-К. со површина од 43. м.кв., и Кп.бр.16833/4 за КО К. со површина од 121 м.кв., или вкупно 2633 м.кв., какои градежна парцела бр.16471/27 составена од Кп.бр.16471/27 за КО-К. со површина од 653 м.кв., и Кп.бр.16833/3 за КО-К. со површина од 337 м.кв., да пристапи кон солимезација на договорот пред надлежен

нотар во рок од 15 дена по приемот на пресудата.

Во спротивно врз основа на оваа пресуда тужителот може да изврши пренос на правото на сопственост на недвижниот имот.

Решение - предлогот на тужителот за издавање на привремена мерка го усвоил.

Забранил на тужениот да врши отуѓување и оптоварување на недвижноста градежно земјиште кое преставува градежна парцела бр.16471/26, составена од Кп.бр.16471/26 за КО-К., со површина од 2469 м.кв., Кп.бр.16833/2 за КО-К. со површина од 43. м.кв., и Кп.бр.16833/4 за КО К. со површина од 121 м.кв., или вкупно 2633 м.кв., какои градежна парцела бр.16471/27 составена од Кп.бр.16471/27 за КО-К. со површина од 653 м.кв., и Кп.бр.16833/3 за КО-К. со површина од 337 м.кв., со прибелешка на забраната во јавните книги.

Времената мерка ќе трае се до правосилното завршување на постапката по тужбата на тужителот.

Го задолжил тужениот да му надомести на тужителот трошоци на постапката износ од 178.517,00 денари во рок од 8 дена по приемот на пресудата.

Од вака донесената пресуда останал незадоволен тужениот кој навремено поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, предлага жалбата да се уважи, нападнатата одлука укине и предметот врати на повторно одлучување.

Полномошникот на тужителот Л. М., адвокат од С., поднел одговор на жалба со кој ги побива наводите во жалбата, предлага истата да се одбие како неоснована.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалба. списите во предметот, ја испита побиваната одлука во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е основана.

Основани се жалбените наводи на жалителот да првостепениот суд при донесувањето на побиваната одлука да погрешно го применил материјалното право ако се има во предвид утврдената фактичка состојба.

Имено првостепениот суд утврдил дека тужителот и тужениот на ден 03.02.2006 година потпишале договор за отуѓување на градежно земјиште со непосредна спогодба. Во чл.1 од договорот било предвидено дека предмет на договорот е отуѓување на градежно земјиште сопственост на РМ што се врши по пат на непосредна спогодба по предлог на правното лице - тужителот, врз основа на инвестициона програма усвоена од Мионистерството и взаемните права и обврски меѓу отуѓувачот и купувачот. Согласно чл.2 од цитираниот договор тужениот од една страна како отуѓувач извршил отуѓување со непосредна спогодба на градежното земјиште сопственост на тужителот како купувач, за изградба на бензинска пумпа, а која преставува градежна парцела Кп.бр.16471/26 за КО-К., со површина од 2469 м.кв., Кп.бр.16833/2 за КО-К. со површина од 43. м.кв., и Кп.бр.16833/4 за КО К.

со површина од 121 м.кв., или вкупно 2633 м.кв., какои градежна парцела бр.16471/27 составена од Кп.бт.16471/27 за КО-К. со површина од 653 м.кв., и Кп.бр.16833/3 за КО-К. со површина од 337 м.кв., или се вкупно површина од 3623 м.кв. по цена од 800 денари од метар квадратен или за вкупна цена од 2.898.400,00 денари. Во чл.3 од договорот е предвидено: „дека купувачот се обврзува договорената цена да ја плати во рок од 8 дена по склучувањето на договорот.“ Во чл.6 од договорот е предвидено: „Купувачот се обврзува со градба на објектот да почне во рок од 6 месеци по нотарската заверка на договорот.“ Во чл.7 од договорот е предвидено дека правото на сопственост се стекнува по целосната уплата на износот на паричните средства утврдени во чл.3 од договорот, со запишување на правото на сопственост во јавната книга.“ Тужителот ја платил во целост договорената цена за предметното градежно земјиште во износ од 2.898.400,00 денари и данокот на промет во износ од 115.936,00 денари. По извршената целосна исплата на цената тужителот до нотар Менче Златковска од Кочани го доставил предметниот договор како и останатите списи и документи потребни за солемнизација на договорот. Со писмо бр.М-3/06 од 25.07.2006 година Јавниот правобранител за подрачјето на К., дал позитивно мислење за заверка на договорот кое го доставил до нотарот, но договорот не бил солемнизиран поради тоа што овластените лица на договорните странки не пристапила кај нотарот за да се изврши потврда на договорот. Со писмо од 29.07.2009 година тужителот го известил тужениот дека целокупната документација во врска со заверка на договорот се наоѓа кај нотарот и го повикал тужениот во најкраток рок да определи термин и овластен потписник за да се изврши потврда на договорот кај нотарот. Со писмо од 31.07.2009 година тужениот произнесувајќи се по барањето на тужителот го известил дека едноставно го раскинува договорот, а како причина наведува дека купувачот не ги исполнил обврските од договорот односно не започнал со градба на објектот во рокот утврден во чл.6 од договорот и побарал од тужителот да достави податоци за сметката на која ќе му биде извршено враќање на средствата. Тужителот не се согласил со едностраното раскинување на договорот од страна на тужениот поради што поднел тужба за исполнување на предметниот договор.

На вака утврдената фактичка состојба првостепениот суд погрешно го применил материјалното право кога одлучил како во изреката на побиваната одлука.

Согласно чл.18 од ЗОО е предвидено: „договорот е склучен кога договорните страни се спогодиле за суштествените состојки на договорот.“

Согласно чл.442 ст.1 од ЗОО е предвидено: „со договорот за продажба продавачот се обврзува предметот што го продава да му го предаде на купувачот така што купувачот да стекне право на сопственост, а купувачот се обврзува да му ја плати на продавачот цената.“

Согласно чл.443 ст.1 од ЗОО е предвидено: „Договорот за продажба на недвижни предмети мора да биде склучен во писмена форма.“ Согласно ст.2 од истиот член е предвидено: „потписите на договорните страни кај договорот за продажба на недвижности се

заверуваат кај нотар.“

Согласно чл.59 ст.1 од ЗОО е предвидено:“ договорот може да биде склучен во било која форма, освен ако со закон поинаку не е определено.“ Согласно ст.2 од истиот член е предвидено;“ барањето на законот договорот да биде склучен во определена форма важи и за сите подоцнежни измени или дополнувања на договорот.“

Согласно чл.62 ст.1 од ЗОО е предвидено:“ договорот кој не е склучен во пропишаната форма нема правно дејство доколку од целта на прописот со кој е определена форма не произлегува нешто друго.“

Согласно чл.65 од ЗОО е предвидено:“ Договорот за чие склучување се бара писмена форма се смета за полноважен иако не е склучен во таа форма, ако договорните страни ги извршиле во целост или во поголем дел, обврските што настануваат од него, освен ако од целта поради која е пропишана формата очигледно не произлегува нешто друго.

Во конкретниот случај од изведените докази неспорно произлегува дека предметниот договор за отуѓување на градежно земјиште со непосредна спогодба од 03.02.2006 година потпишан од страна на тужителот и тужениот не е заверен односно солемнизиран од надлежен нотар. Имено овој суд смета дека договорот за продажба на недвижности е формален договор, која форма преставува суштествен елемент на договорот без кој договорот не може ни да настане, а кое нешто е во согласност со чл.443 ст.1 и 2 од ЗОО, па така по наоѓање на овој суд ваква потпишаниот договор не произведува правно дејство односно смета дека ниту не настанал, од причини што не е склучен во пропишаната законска форма - заверен односно солемнизиран од надлежен нотар како суштествен елемент на договорите за продажба на недвижности, ниту пак ваквиот договор може да се смета за полноважен согласно чл.65 од ЗОО иако не е склучен во пропишаната форма, бидејќи истиот не е извршен во целост или поголем дел, а во конкретниот случај тужениот не ја извршил својата обврска предвидена во чл.7 од договорот, со предавање на предметот што е предмет на договорот - недвижноста со запишување во јавни книги во кои се евидентира правото на сопственост, па од овие причини овој суд ја преиначи побиваната пресуда и одлучи како во изреката на на тој начин што го одби тужбеното барање на тужителот да се задолжи тужениот да пристапи кон исполнување на предметниот договор.

Согласно чл. 160 ст.2 в.в. со чл. 148 ст.1 и чл. 149 од ЗПП овој суд го задолжи тужителот да му ги надомести на тужениот парничните трошоци во вкупен износ од 25.272,00 денари, од кои за состав на одговор на тужба износ од 4.680,00 денари, за застапување на две рочишта износ од 9.360,00 денари, 20 % зголемување за времената мерка износ од 2.808,00 денари и за состав на жалба со 50% зголемување и зголемување за времената мерка 20 % износ од 8.424,00 денари, како и да плати трошоци по постапката износ од 96.000,00 денари на име такса за жалба во корист на сметката на приходи од судски такси во Б. на Р.М. во рок од 8 дена од приемот на оваа пресуда.

Од погоре изнесеното, а согласно чл. 361 т.4 од ЗПП, се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Од причини што овој суд побиваната пресуда ја преиначи и одлучи како во изреката на оваа одлука, следуваше да и предлогот на тужителот за издавање на предложената привремена мерка го одби како неосновано.

Од погоре изнесеното, а согласно чл.370 ст.3 од ЗПП, се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Апелационен суд Штип Тсж.бр.147/10 од 03.05.2010 година и Врховен суд на РМ Рев.бр.1101/10 од 06.04.2011 година.

7. Истакнатото побарување во стечајна постапка, по основ на веќе утврдено побарување во претходна стечајна постапка кај истиот стечаен должник и по осов на склучено судско порамнување или врз основа на поднесен предлог за извршување не произведува право на тужителот на одвоено намирување на така утврдените побарувања. За да се стекне различно право не е доволно по барање на доверителот да се донесе решение за попис и проценка, туку е потребно пописот да биде извршен.

О б р а з л о ж е н и е

Основниот суд во Кочани, со пресуда Пс.бр.85/2005 од 13.07.2009 година тужбеното барање на тужителот, делумно го уважил.

Утврдил дека стечајниот доверител Е.п. В. има побарување од стечајнат амаса на тужениот-стечајниот должник АД Х. во стечај К. во вкупен износ од 9.281.750,00 ден. од кои на име ЗЗК на основа од 2.518.057,00 ден. износ од 5.295.637,00 ден.; на име ЗЗК на основа од 1.892.967,00 ден. износ од 3.981.033,00 ден. и на име трошоци во постапката по Ис.бр.219/04 износ од 5.080,00 ден. како и ЗЗК на овој износ од 9.281.750,00 ден. сметано од денот на поднесување на тужбата односно 24.02.2005 год. па до конечната исплата.

Тужбеното барање на тужителот со кое барал да се утврди дека има побарување од стечајната маса спрема тужениот во вкупен износ од 10.502.901,00 ден. од кои 2.575.928,00 ден. по решение Ст.бр.43/04; 1.892.967,00 ден. по решение Ст.бр.43/04; 1.892.967,00 ден. како дел од утврдено побарување во Ст.бр.73/96; 63.913,00 ден. на име разлика од бараната камата во износ од 5.359.550,00 ден. до утврдената 5.295.637,00 ден. и износ од 4.077.126,00 ден. како разлика од бараната камата во износ од 8.058.159,00 до утврдените 3.981.033,00 ден. како и законска камата на овој износ од денот на утужувањето па до конечната исплата, го одбил како неосновано.

Тужбеното барање на тужителот со кое барал да се утврди спрема тужениот дека има различно право-право на одвоено намирување на износ од 7.940.558,00 ден., го одбил како неосновано.

Го задолжил тужениот да на тужителот му ги надомести трошоците во оваа постапка во вкупен износ од 65.330,00 ден. во рок од 15 дена од правосилноста на оваа пресуда.

Од ваквата пресуда во дел II и III од изреката останал незадоволен тужителот, кој во благовремен рок преку полномошникот

поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата во дел II и III ја укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Од истата пресуда во дел I од изреката останал незадоволен тужениот, кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата во дел I ја укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужителот преку полномошникот П.Е., адвокат од К. поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи на жалителот. Предлага жалбата да се одбие како неоснована, а пресудата потврди. Бара трошоци за одговор на жалба во износ од 65.750,00 денари.

Апелациониот суд во Штип, ги разгледа жалбите, одговорот на жалба, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбите се неосновани.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот дека при донесувањето на побиваната пресуда во ст.1 дел II, III и ст.2 сторил суштествена повреда од чл.343 ст.2 т.13 од ЗПП. По мислење на овој суд, изреката на побиваната пресуда е јасна и разбирлива, не противречи сама на себе, ниту на причините за нејзиното донесување, а во образложението на истата се наведени доволно причини за решителните факти до кои се раководел судот при одлучувањето, па како таква побиваната пресуда со сигурност може да се испита од страна на овој суд.

Неосновани се жалбените наводи за погрешна и нецелосно утврдена фактичка состојба, бидејќи од изведените и правилно оценети докази првостепениот суд утврдил дека тужителот и тужениот имале доо. Над тужениот-стечајниот должник АД Х. во стечај К. пред Основен суд во Кочани била отворена стечајна постапка под Ст.бр.73/96 во која сега тужителот пријавил побарување. Со решение Ст.бр.73/96 од 22.01.1997 год. на сега тужителот му било утврдено побарување во вкупен износ од 3.785.934,00 ден., а за останатиот дел од пријавеното побарување во вкупен износ од 2.868.596,00 ден. неговото побарување било оспорено и за овој износ истиот бил упатен на спор. За оспореното побарување од 2.868.596,00 ден. тужителот водел постапка пред и било постигнато судско порамнување под Пс.бр.193/97 со кое сега тужениот му го признал побарувањето во износ од 2.518.057,00 ден. како и трошоци во оваа постапка во износ од 57.871,00 ден. Врз основа на постигнатото порамнување тужителот поднел предлог за извршување заведен под Ис.бр.219/04 со кој побарал присилна наплата на износ од 2.518.057,00 ден. на име главен долг и 57.871,00 ден. на име трошоци во парничната постапка, а во извршната постапка бил задолжен со трошоци од 5.080,00 ден.

Над сега тужениот со решение Ст.бр.43/04 од 20.12.2004 год. е отворена втора стечајна постапка, а со решение на истиот суд од

24.10.2005 год. стечајната постапка е заклучена. По објавениот повик на доверителите за пријавување на побарувањата, тужителот пријавил побарување со право на различно намирување и со право на редовно намирување. Како различно право пријавил побарување по извршениот предмет Ис.бр.219/04 на име главен долг, на име камата по каматна листа од 5.359.550,00 ден., на име трошоци 57.871,00 ден. и трошоци по извршување од 5.080,00 ден. и 33К на сите овие износи од денот на одржувањето на извештајното рочиште па до конечната исплата на долг. По основ на редовно намирување како доверител на стечајна маса пријавил побарување кое претходно во претходната стечајна постапка над стечајниот должник што се водела пред Основен суд во Кочани Ст.бр.73/96 му било признато односно утврдено на износ од 3.785.934,00 ден. како главен долг и пресметана камата на овој долг од 8.058.159,00 ден. како и законска затезна камата на овие износи од денот на одржување на извештајното рочиште па до конечната исплата или се вкупно пријавил побарување во износ од 19.784.651,00 ден.

Со решение на Основниот суд во Кочани Ст.бр.43/04 од 08.02.2005 год. на тужителот му е утврдено побарување во вкупен износ од 2.257.928,00 ден. во кој влегува износот од 2.518.057,00 ден. по судско порамнување и 57.871,00 ден. како трошоци на постапката и со истото решение му е признат износот од 1.892.967,00 ден. кој претставува 50% од вкупно утврдениот износ од 3.785.934,00 ден. во претходната стечајна постапка Ст.бр.73/96 или вкупно со ова решение на сега тужителот како стечаен доверител му е утврдено побарување од 4.468.895,00 ден.

На тужителот со решение му е оспорено пријавеното побарување во износ од 1.892.967,00 ден. кој износ преставува 50% од износот од 3.785.934,00 ден. како претходно утврдено побарување во претходната стечајна постапка под Ст.бр.73/96 и овој износ на тужителот-стечајниот доверител е претворен во акции и е запишан во акционерската книга од причина што ова побарување кое му е утврдено во претходната стечајна постапка според усвоената програма на финансиска и сопственичка трансформација со мерки и активности за долгорочна консолидација на друштвото е конвертирано во траен влог. Со истото решение е оспорено пријавеното побарување на сега тужителот во износ од 5.080,00 ден. за трошоци во извршната постапка, износот од 5.359.550,00 ден. кои тужителот ги пријавил по изготвената каматна листа, а на износот од 2.518.057,00 ден., износот од 1.892.967,00 ден. кои претставуваат 50% од претходно утврденото побарување во претходната стечајна постапка и износ од 8.058.159,00 ден. кои тужителот ги пријавил како доверител по основ на камата на вкупен износ од 3.785.934,00 ден. или се вкупно со ова решение на тужителот како доверител на стечајна маса му било оспорено побарување во вкупен износ од 15.315.756,00 ден. Со истото решение тужителот бил упатен на спор.

При изнесената состојба, по наоѓање на Апелациониот суд во Штип, првостепениот суд со побиваната пресуда правилно го применил материјалното право давајќи образложени причини од што се раководел при одлучувањето, кои ги прифаќа и овој суд.

Правилно првостепениот суд утврдил од извршениот увид во предметот Ст.бр.73/96 и решението од 22.01.1997 год. дека во оваа стечајна постапка на тужителот му е утврдено побарување како

доверител во вкупен износ од 3.785.934,00 ден., а му е оспорено побарување од 2.868.596,00 ден. за кој износ истиот е упатен на спор. Правилно првостепениот суд од извршениот увид во судското порамнување Пс.бр.193/97 утврдил дека тужениот на тужителот од оспореното побарување во стечајна постапка му признал вкупен износ од 2.518.057,00 ден. и му ги признал трошоците во постапката од 57.871,00 ден. и трошковите во извршната постапка. Правилно првостепениот суд од извршениот увид во предлогот за извршување Ис.бр.290/04 утврдил дека тужителот поднел предлог за извршување врз основа на погоре наведеното судско порамнување и дека тужителот бил задолжен со трошоци во извршната постапка од 5.080,00 ден. Од увидот во предметот Ст.бр.73/96 пријавата на сега тужителот од 13.01.2005 год. и решението на Основниот суд во Кочани Ст.бр.43/04 од 08.02.2005 год. е утврдено со сигурност дека во повторно отворената стечајна постапка над тужениот, сега тужителот пријавил право на различно намирување во вкупен износ од 7.940.558,00 ден. по судското порамнување, извршните трошкови и трошоците по постапката, како и побарување од стечајна маса на веќе претходно утврдено побарување во постапката Ст. бр.73/96 на име главен долг од 3.785.934,00 ден. со пресметана камата во износ од 8.058.150,00 ден. или вкупно овој доверител пријавил износ од 19.784.651,00 ден. Правилно првостепениот суд од извршното решение го утврдил со сигурност фактот дека од вака пријавеното побарување на доверителот сега тужителот, му е утврдено побарување од 2.575.928,00 ден. кои се однесуваат на признато побарување по судското порамнување, трошоци во постапката. Останатите пријавени побарувања од 1.892.967,00 ден. што претставува 50% од пријавеното побарување на износ од 3.785.934,00 ден. му е оспорено на доверителот, а останатите 50% од овој износ му се претворени во акции, а со решение не му се утврдени и пријавените побарувања и тоа 5.359.550,00 ден. кои тужителот ги пријавил како побарување по основ на камата пресметани на износот од 2.518.005,00 ден., 8.058.159,00 ден. кои тужителот како доверител ги пријавил по основ на камата на износот од 3.785.934,00 ден. и 5.080,00 ден. кои ги пријавил по основ на трошоци по Ис.бр.219/04 или вкупно по пријавеното му е оспорено побарување во износ од 15.315.756,00 ден., а оспорено му е и различното право на утврдениот износ од 2.518.057,00 ден., па со оспореното побарување овој доверител е упатен на спор. Овие факти во текот на постапката не биле спорни ниту помеѓу странките.

Неспорно првостепениот суд утврдил од извршениот увид во наодот и мислењето на вештото лице дека од вкупно пријавеното побарување на тужителот во претходната стечајна постапка на тужителот како доверител му е утврдено побарување од 4.468.895,00 ден. и тоа по основ на главен долг по судското порамнување и трошоци по постапката или вкупно му се признати 2.575.928,00 ден. Исто така, согласно вештачењето на тужителот му е признато и побарување како доверител со претходно решение за утврдени побарувања од 22.01.1997 год. износ од 1.892.967,00 ден. кое претставува 50% од утврденото побарување во стечајната постапка Ст.бр.73/96 која во вкупен износ изнесува 3.785.934,00 ден. која била запрена со програма за финансиска

сопственичка трансформација, или по сите основи на тужителот му е утврдено побарување од 4.468.895,00 ден.

Од писмениот наод и мислење на вештото лице неспорно првостепениот суд утврдил дека основано му е оспореното побарување на тужителот во износ од 1.892.967,00 ден. кое претставува 50% од претходно утврдено побарување, бидејќи за овој износ побарувањето на доверителот му е претворено во траен влог. Од писмениот наод на вештото лице е утврдено дека тужениот останува да му должи на тужителот по основ на камата и тоа на утврдено побарување со судското порамнување на основица од 2.518.057,00 ден. износ од 5.295.637,00 ден., но утврдено побарување по Ст.бр.73/96 од 22.01.1997 год. на износ од 3.785.934,00 ден. на основица од 1.892.967,00 ден. кој претставува 50% од утврденото побарување во износ од 3.981.033,00 ден. и по основ на трошоци по извршното решение 5.080,00 ден. или се вкупно тужениот му должи на тужителот износ од 9.281.750,00 ден.

Во чл.71 од Законот за стечај кој важел во моментот на отварањето на стечајната постапка, е предвидено дека стечајни доверители се лични доверители на должникот кој на денот на отварањето на стечајната постапка имаат некое имотно право побарување од него.

Во чл.195 од Законот за стечај, е предвидено ако на испитното верификационото рочиште или во писмена постапка должникот оспорува некое побарување, доверителот може да поднесе тужба за утврдување на оспореното побарување против должникот. Ако на денот на отварањето на стечајната постапка веќе се води парнична постапка во врска со тоа побарување, доверителот може да ја продолжи таа постапка против должникот.

Правилно првостепениот суд утврдил побарување на тужениот према тужителот во вкупен износ од 9.281.750,00 ден., а во точка 2 правилно го одбил тужбеното барање да се утврди побарување од 10.502.901,00 ден., бидејќи ова побарување се однесува на 2.575.928,00 ден. по судско порамнување како претходно утврдено побарување, како разлика во пријавена и пресметна камата од страна на тужителот по негова каматна листа од 5.359.550,00 ден. на основица од 2.518.057,00 ден. до утврдена камата од страна на вештото лице во висина од 5.295.637,00 ден. и 4.044.126,00 ден. како разлика поради неправилно пресметана камата од страна на сега тужителот кој тој ја пресметал на основица од 3.785.934,00 ден. на утврдено побарување во стечајниот предмет 73/96.

Правилно првостепениот суд постапил кога во дел III од изреката на пресудата го одбил како неосновано да се утврди различно право со одвоено намирување на износот од 2.518.057,00 ден. главен долг со пресметана камата и трошоци во постапката. Правилно во конкретниот спор го применил чл.82 од Законот за стечај кој важел во тој период дека доверителите кои имаат заложно право или право на намирување на некој предмет, или права што се запишани во јавна книга, имаат право на одвоено намирување на тој предмет или право според одредбите на Законот за извршна постапка. Во чл.83 ст.1 од истиот Закон, е предвидено дека доверителите кои на некој предмет од стечајна маса имаат некакво заложно право што не е запишано во јавна книга имаат во

согласност со овој Закон право на одвоено намирување на своето побарување на каматите и на трошоците од вредноста на заложениот предмет. Во чл.84 од Законот за стечај, е предвидено дека со доверителите наведени во чл.83 на овој Закон изедначени се доверителите на кои должникот поради обезбедување на нивните побарувања им предал некој подвижен предмет или им предал некое право, доверителите кои имаат право на задржување на некој предмет, бидејќи нешто употребиле во корист на тој предмет, доверителите кои правото на задржување го имаат врз основа на закон или од неа и Р. М. или од неовластено јавно правно лице ако предметот за кој постои обврска за плаќање царина или данок по закон служи за обезбедување на јавните давачки.

Правилно првостепениот суд од изведените докази утврдил дека тужителот нема својство на разлачен доверител, бидејќи не докажал дека има засновано било какво заложно право запишано во јавни книги или незапишано во јавни книги, ниту пак има воспоставено обезбедување на своето побарување на некој подвижен предмет или некое право. Правилно е становиштето на првостепениот суд дека побарувањето по основ на утврдено побарување во претходна стечајна постапка и по основ на судско порамнување или врз основа на поднесен предлог за извршување не произведува право на тужителот на одвоено намирување на така утврдените побарувања.

Неоснован е жалбениот наод на жалителот по однос на утврдените трошкови по постапката, бидејќи првостепениот суд, по мислење на овој суд, истите правилно ги одмерил согласно чл.148 од ЗПП.

Овој суд ги ценеше жалбените наводи на тужителот, а особено жалбениот навод дека бил одобрен попис и пленидба од страна на првостепениот суд, но го одби како неоснован, бидејќи за да има право на одвоено намирување во стечајната постапка требало судот да излезе на лице место и изврши попис и пленидба на подвижен или недвижен имот на тужениот и врз основа на така опишаните предмети тужителот ќе има право на одвоено намирување во стечајната постапка што е во согласност со чл.78 ст.1 од тогаш важечкиот Закон за извршна постапка, каде беше предвидено дека со пописот доверителот се стекнува со заложно право врз опишаните предмети, што во конкретниот случај не е така.

Од погоре наведеното произлегува дека неоснован е жалбениот навод на жалителот дека првостепениот суд бил должен во конкретниот случај да ги примени членовите 85, 99 ст.5, 99а ст.1 од Законот за стечај.

Неоснован е жалбениот навод дека погрешно било утврдено дека 50% од побарувањата била претворени во акции, бидејќи реално не биле запишани акциите на тужителот, бидејќи од извршениот увид во акционерска книга се утврди дека истите биле упишани во акционерската книга на тужениот.

Неоснован е жалбениот навод на тужениот во дел I од првостепената пресуда дека на пресметаната камата не требало да се досудува камата од поднесувањето на тужбата, бидејќи согласно чл.268 ст.2 од ЗОО е предвидено дека на износот на неисплатена камата може да се бара затезна камата само од денот кога до судот е поднесено

барање за нејзина исплата. Правилно првостепениот суд согласно овој член го задолжил тужениот да плати на тужителот камата од поднесувањето на тужбата па до исплатата на долгот.

Согласно чл.160 од ЗПП, овој суд го задолжи тужениот на тужителот да ги плати трошките за одговор на жалба и тоа за состав 5.750,00 ден. и судска такса 60.000,00 ден.

Од погоре наведеното, а врз основа на чл.357 од ЗПП, се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Апелационен суд – Штип Тсж.бр.470/09 од 17.02.2010 година и Врховен суд на РМ Рев.бр.751/10 од 27.04.2011 година.

8. Посредникот меѓу домашен производител и странски нарачател нема одговорност спрема домашниот производител за неплатениот износ од странскиот нарачател, посебно при состојба кога неплатениот износ е поради реализација за некавалитет што го утврдиле контролори на нарачателот.

О б р а з л о ж е н и е

Основен суд Штип со пресуда II Пл.511/08» од 26.10.2009 година, приговорот на тужениот против платниот налог ИПЛ-511/08 од 18.12.2008 година, го усвојил.

Платниот налог ИПЛ-511/08 од 18.12.2008 година со кој тужениот е задолжен да му плати на тужителот износ од 1.711.032,00 денари со ЗЗК согласно ЗВЗЗК на износи и за периоди конкретно наведено во ст.2 од изреката на пресудата, како и за трошоци за издадениот платен налог во износ од 54.561,00 денари, го укинал.

Го задолжил тужителот да му плати на тужениот износ од 57.286,00 денари во рок од 8 дена по приемот на пресудата.

Барањето на тужениот за трошоци на постапката за износ од 3.692,00 денари што претставува разлика од досудените 57.286,00 денари до бараните 60.978,00 денари, го одбил.

Со решение, констатирал дека тужбата на тужителот против тужениот за износ од 892.271,00 денари со ЗЗК, е повлечена.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужениот, преку полномошникот адвокат Л.Ј. од Ш., поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот да првостепениот суд донесувајќи ја побиваната одлука сторил суштествена повреда на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.2 т.13 од ЗПП, бидејќи изреката на побиваната одлука е јасна и разбирлива а во образложението на истата се дадени доволно причини за решителните факти кои не противречат на изведените докази, поради што истата е подобна за испитување од страна на овој суд.

Првостепениот суд правилно и целосно ја утврдил фактичката состојба и врз основа на изведените и правилно ценети докази прифатил за утврдено дека во текот на 2007 година тужителот и тужениот имаат склучено 3 договори меѓусебно а во тие договори како странка се појавува и странски партнер и тоа склучиле: договор за сезона 2007/2008 година помеѓу М.ДОО Ш., К. гмбх од Г. и Е.к., договор за сезона 2007/2008 година склучен меѓу М. ДОО Ш., Н. и Л. од Г. и Е.к. и третиот договор за сезона 2007/2008 година бил склучен меѓу М.ДОО Ш., А. гмбх од Г. и Е.к. од В. Судот утврдил дека во сите 3 склучени договори тужениот М. се јавува како увозник, странскиот партнер се јавува како корисник а тужителот се јавува како производител, а во делот на содржината на договорите, правата и обврските на сите тројца потписници на договорот биле идентични во сите три договори. Првостепениот суд утврдил дека предмет на договорите е лон производство на текстилни производи. Во чл.6 од договорите бил утврден начинот на плаќање според кој плаќањето се вршело со девизен распоред на девизна сметка на тужителот, кој распоред го вршел тужениот а по добивањето на девизниот прилив уплатен од страна на странскиот партнер. По пристигнувањето на девизниот прилив тужениот го распоредува истиот при што за себе задржувал дел по основ на провизија, банкарска провизија, а царинските и шпедиторските трошоци, како и трошоците на банкарската гаранција биле на товар на тужениот. Судот утврдил дека во чл.7 точка г од склучените договори било предвидено странскиот партнер односно корисникот да го следи текот на производството и да врши контрола на производството. Првостепениот суд утврдил дека во чл.8 од склучените договори биле утврдени обврските на тужениот кој се појавува како увозник во предметниот договор и неговите обврски се состоеле во тоа што истиот требало да ја обезбеди потребната документација за увоз и извоз на материјалот и готовите производи, да врши испорака и утовар на готовите производи за извоз, како и да дава техничка помош на производителот во врска со документацијата, преводите и сл. Судот утврдил дека во чл.9 од склучените договори биле утврдени обврските на тужителот кој се јавува како производител а неговите обврски согласно склучениот договор биле да го прима материјалот, да го спроведува производството според налозите, упатствата и критериумите на странскиот партнер, да им овозможи пристап на контролите во текот на производството, а исто така согласно склучениот договор тужителот одговарал и за скриени недостатоци кои ќе се утврдат покасно од страна на корисникот, како и одговарал за испорачаните готови производи со послаб квалитет при што било предвидено дека ќе има задолжувања од страна на странскиот

партнер, а тоа задолжување ќе биде сопрено од девизниот прилив од страна на странскиот партнер, а во случајот како што е предвидено во договорот тоа е корисникот. Судот утврди дека од страна на странските партнери во производствениот погон на тужителот биле испраќани контролори кои биле задолжени да го следат производството и вршеле заверка на мустрите - моделите. Контролорите на странскиот партнер вршеле проверка односно контрола и при утоварот така што кога истите ќе ја извршеле потребната проверка му било јавувано на тужениот да испрати возило за да биде превземена робата. Судот утврдил дека за извршената работа тужителот изготвувал фактури кои ги испраќал до тужениот, а овој понатаму ги проследувал до странските партнери. Фактурите биле изразени во евра. Судот утврдил дека од страна на странските партнери кога изработената роба пристигнувала кај нив ја тие вршеле контрола, па доколку имало недостатоци за истите го известувале тужениот кој пак го известувал тужителот, а странските партнери за утврдените недостатоци испраќале помал износ на девизи кај тужениот, а на име задршка за рекламација или неквалитетна изработка на производите. Судот утврдил дека од страна на тужителот сите налози за шиене биле изработени. Тој со испратница од неговиот производствен погон ги има предадено на тужениот како што било договорено, изготвувал фактури и истите му ги доставувал на тужениот. Тужениот од своја страна во неговата книговодствена евиденција ги евидентирал фактурите на сметката бр.240-обврски кон поврзани субјекти, а додека пак тужителот во својата книговодствена евиденција ги евидентирал фактурите на сметка бр.1210 - побарувања од странство. Судот утврдил дека за извршената работа на тужителот од страна на странските партнери му е вршено плаќање на начин како што е наведено во склучениот договор односно странскиот партнер ги испраќал потребните девизни средства на сметката на тужениот, а тој пак ги префрлал до девизната сметка на тужителот. Судот утврдил дека за извршената работа на тужителот не му се исплатени сите фактури така што е останат долг кој што не е платен во вкупен износ од 1.711.032,00 денари. Судот утврдил дека како причина за неплаќањето е што странските партнери не испратиле девизен прилив во износ кој што го побарувал тужителот туку го испратиле во помал износ а поради рекламации на испорачаната роба. Рекламациите кои ги имале странските партнери тужениот ги евидентирал и во својата книговодствена евиденција ги спроведувајќи намалувањата на вредноста на испорачаните текстилни производи што ги извршиле странските купувачи преку нивните финансиски задолжувања. Судот утврдил дека за ваквото намалување на девизниот прилив тужениот го известувал тужителот.

На вака утврдената фактичка состојба првостепениот суд правилно го применил и материјалното право кога одлучил како во изреката на побиваната одлука.

Согласно чл.869 од ЗОО, со договор за посредување се обврзува посредникот да настојува да најде и да доведе во врска со работодавецот лице кое со него би преговарале за склучување на определен договор а работодавецот се обврзува да му исплати определен надомест ако тој договор бил склучен.

Во конкретниот случај првостепениот суд неспорно утврдил дека тужителот и тужениот имаат склучени 3 договори за сезона 2007/2008 година, а во кои договори како договорни страни покрај тужителот и тужениот се појавува и странски партнер.

Првостепениот суд неспорно утврдил дека предмет на склучените договори било лонг производство на текстилни производи.

Првостепениот суд неспорно утврдил дека во сите 3 склучени договори тужениот Мавис се јавува во својство на увозник, странскиот партнер во својство на корисник, а тужителот во својство на производител.

Првостепениот суд неспорно утврдил дека обврската на тужениот -увозникот согласно склучениот договор се состоела од обезбедување потребна документација за увоз и извоз на материјалот и готовите производи, испорака и утовар на готовите производи, како и давање техничка помош на производителот во врска со документацијата.

Првостепениот суд неспорно утврдил дека обврските на тужителот-производителот согласно склучениот договор биле преим на основниот и помошниот материјал и пропратната документација, а производство според работните налози, упатства и критериуми на корисникот, како и одговорност за сите евентуални отстапувања од предвидениот квалитет, квантитет и планираниот термин за испорака на готовите производи, и одговорност за сите скриени недостатоци кои првичната контрола на корисникот не можела да ги забележи а подоцна се утврдат.

Првостепениот суд неспорно утврдил дека обврските на корисникот согласно склучениот договор биле да обезбеди на производителот сировини и материјали потребни за производството според претходно договорената динамика на испорака, да обезбеди превоз на негов трошок до и од магацинот на увозникот, да обезбеди потребна документација за увоз на основниот и помошниот материјал, како и да врши контрола на текот на квалитетот на производството.

Првостепениот суд неспорно го утврдил и начинот на плаќање, кое плаќање се вршело со девизен распоред на девизна сметка на производителот од страна на увозникот, веднаш по добивањето на девизниот прилив уплатен од страна на корисникот така што откако увозникот ќе го одобрил производителот со адекватниот девизен износ намален за договорената провизија на увозникот и за банкарската провизија за тој износ.

Првостепениот суд неспорно утврдил дека за извршената работа на тужителот не му биле исплатени сите фактури така што останал неплатен долг во вкупен износ од 1.711.032,00 денари, а како причина за неплаќањето било што странските партнери не испратиле девизен прилив во износ кој што го побарувал тужителот туку го исплатиле во помал износ поради рекламации на испорачаната роба, а за кои рекламации тужениот уредно го известувал тужителот согласно склучениот договор.

Од претходно изнесените причини по наоѓање на овој суд неспорно произлегува дека тужениот не е во обврска да го плати утужениот износ бидејќи тужениот вршел само посредување помеѓу тужителот и странскиот партнер и тоа при склучување на предметните

договори, извозот на готовите текстилни производи, како и при начинот на плаќање, а корисникот односно странските партнери биле договорни страни кои имале за обврска согласно склучените договори да вршат контрола на квалитетот на производството како и плаќање за извршената работа на производителот односно тужителот во предметниот спор. Па така, првостепениот суд правилно постапил кога одлучил како на начин во изреката на побиваната одлука.

Овој суд го ценеше жалбениот навод на жалителот да првостепениот суд погрешно утврдил дека тужениот е само посредник помеѓу тужителот и странскиот партнер и дека во конкретниот случај се работи за договор за дело па така првостепениот суд погрешно го применил материјалното право од чл.869 од ЗОО наместо да ги примени одредбите од чл.619, 630, 633 и 634 од ЗОО, но не го уважи овој жалбен навод бидејќи по наоѓање на овој суд во предметните договори тужителот се јавува во својство на вршител на работа односно производител, а додека пак странскиот партнер како нарачувач односно - корисник се обврзува да му исплати одреден надомест на тужителот односно производителот, од што неспорно произлегува дека на страната на тужениот кој се јавува во својство на увозник согласно склучениот договор не се содржани елементи, карактеристики, одбележја, односно суштествени состојки кои упатуваат на договор за дело.

Овој суд ги ценеше и останатите жалбени наводи на жалителот, но истите не ги уважи од претходно изнесените причини.

Согласно чл.160 од ЗПП, овој суд го задолжи тужителот да му плати на тужениот вкупен износ од 23.100,00 денари за дополнителни трошоци за одговор на жалба а кои се однесуваат за состав на одговор за жалба во износ од 5.850,00 денари и судска такса во износ од 17.250,00 денари а ова согласно Адвокатскиот тарифник и Законот за судски такси.

Од погоре наведеното, а согласно чл.357 од ЗПП, се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Апелационен суд – Штип Тсж.бр.61/10 од 02.03.2010 год. и Врховен суд на РМ Рев.бр.475/10 од 06.04.2011 година.

9. Кога странскиот нарачател при исплатата на завршена работа точно назначи дека плаќа работа завршена од поименично наведен подизведувач, изведувачот не може да го менува редоследот на плаќање и е должен уплатените средства од странскиот нарачател да ги пренесе на подизведувачот без одлагање и условување.

Образложение

Основниот суд во Штип со пресуда ТС -447/09 од 06.09.2010 година тужбеното барање на тужителот против тужениот го усвоил.

Го задолжил тужениот да му плати на тужителот долг во вкупен износ од 1.018.006,00 денари со 33К согласно ЗВСЗК и тоа на износи наведени во ст.2 од изреката на побиваната одлука, а од 01.02.2010

година до исплатата казнена камата во висина на референтната стапка на НБ на РМ што за секое полугодие важела на тековното полугодие, зголемено за 10 процентни поени, како и да му ги надомести парничните трошоци во износ од 92.583,00 ден. се во рок од 8 дена по приемот на пресудата.

Во останатиот дел барањето на тужителот за трошоци во постапката за разликата од бараните 114.136,00 ден. до досудените 92.583,00 ден. го одбил како неосновано.

Со решение тужбата на тужителот да се задолжи тужениот да му плати на тужителот долг во износ од 69.674,00 ден. дел од фактура бр. 41/09 од 23.06.2009 година ја повлекол.

Од ваквата одлука останал незадоволен тужениот кој во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите од ЗПП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се усвои, а побиваната пресуда укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужителот поднел одговор на жалбата со кој ги побива жалбените наводи на тужениот па предлага жалбата да се одбие, а побиваната пресуда потврди. Бара дополнителни трошоци за одговорот на жалбата. Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалбата и сите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл. 354 од ЗПП па најде:

Жалбата е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот да првостепениот суд донесувајќи ја побиваната одлука (став 1 и 2 од изреката) да сторил суштествена повреда на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.2 т.13 од ЗПП, бидејќи изреката на побиваната одлука е разбирлива, непротивречи сама на себе си ниту на причините на одлуката. Во побиваната одлука (став 1 и 2 од изреката) се наведени доволно причини за решителните факти од кои се раководел судот при одлучувањето па како таква побиваната одлука со сигурност може да се испита од страна на овој суд.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот за нецелосно и погрешно утврдена фактичка состојба, бидејќи од изведените и правилно ценети докази првостепениот суд ја има целосно и правилно утврдено фактичката состојба во конкретниот граѓанско-правен однос.

Во фактичката состојба, првостепениот суд утврдил дека тужениот и тужителот на ден 01.01.2009 година склучиле договор за лон производство на текстилни стоки. Ваквиот договор бил одобрен од ино партнерот Е. Ц. Ц. од Х.. Нарачателот -ино партнерот Е.Ц.Ц. од Х. се обрзал да ги испрати потребните налози за производство, ткаенина и помошен материјал за одржување на производниот процес, а увозникот - тужениот се обрзал уредно да ја изработи и извозната документација и налозите да ги препрати до производителот-тужителот, кој пак има обврска налозите да ги изработи споед мерките од спецификацијата дадена од нарачателот. Производите мора навремено да бидат испратени на нарачателот, кој го врши и квалитативното прием на тие

испорачани текстилни производи. Рекламациите од налогодавачот во врска со грешно изработените налози до страна на производителот, му се соопштуваат на производителот писмено најкасно 10 дена по пристигнувањето на текстилните производи кај странскиот партнер Е. Ц. Ц.. Плаќањето го врши нарачателот на увозникот - сега тужениот А. - Ф. Г.дооел Ш. со банков SWIFT во евра, времето на наплата е максимум 30 дена. За извршената лон работа тужителот му фактурирал на тужениот кој пак изготвувал фактури и му ги испоставувал на ино партнерот Е. Ц. Ц. и во тие фактури покрај износ за извршена услуга од страна на тужителот за производство на текстилни стоки, бил содржан и износот на провизија што му припаѓа на тужениот. Тужителот изготвил фактура нр.41/09 од 23.06.2009 година на износ од 219.674,00 ден. која доспева за наплата на 23.07.2009 год. фактура бр. 68/09 од 29.09.2009 година на износ од 100.160,00 ден. која доспева за наплата на 29.10.2009 година, фактура број 70.09 од 03.10.2009 година на износ од 170.841,00 ден. која доспева за наплата на 03.11.2009 година и фактура бр. 72/09 од 13.10.2009 година на износ од 747.005,00 ден. која доспева за наплата на 13.11.2009 година. На ден 14.10.2009 година тужителот потпишал писмена согласност бр. 181/09 и анекс согласност со кои се согласил да ја испорача текстилната стока која ја произвел за купувачот Е. Ц. Ц. од Х. преку посредникот -сега тужениот, при што ако Е. Ц. Ц. најави рекламација, или не ги префрли паричните средства на сметката на сега тужениот нема никакви обврски за плаќање на тужителот на тужителот за испорачаната стока (претходната и сегашната) за сума наведена во рекламацијата.

Со допис од 13.11.2009 година странскиот партнер Е. Ц. Ц. од Х. го известил тужениот дека нема рекламации на текстилните производи и дека со уплатата од 16.11.2009 година на износ 35.000 Евра во целост ќе бидат платени сите неплатени фактури кон тужителот од причина што меѓусебната соработка се прекинува. Со овој допис тужениот бил известен дека и тужителот ќе биде известен за уплатата на девизниот прилив во износ од 35.000,00 ден. Со допис од 17.11.2009 година странскиот партнер Е. Ц. Ц. го известил тужениот дека целокупниот девизен прилив во износ од 35.000 Евра од 16.11.2009 година е наменет само за плаќање на долгот по фактурите на производителот- сега тужителот и дека оваа сума тужениот треба во целост да ја префрли на тужителот. Согласно истото вештачење, странскиот партнер Е. Ц. Ц. на девизната сметка на тужениот на ден 18.11.2009 година уплатил 35.000 Евра во денарска противвредност од 2.140.775,00 ден. и ваквиот девизен прилив бил евидентиран во извештајот за наплата од странство - Образец 743 од 18.11.2009 година каде во поле 7 било наведено дека основот на девизниот прилив е плаќање на сега тужителот. Од овој девизен прилив од 35.000 Евра тужениот му дозначил на тужителот на неговата денарска сметка вкупен износ од 979.819,00 ден. односно 15.957 Евра сметано по курсот од 61,40 денари за 1 евро, наведувајќи дека со овој износ се наплатуваат фактурите број 66 и 67 а со остатокот од девизниот прилив од 19.042,04 Евра тужениот го наплатил својот дел од извозничката провизија и измирил обврски кон други добавувачи, иако странскиот партнер назначил дека тој девизен прилив од 35.000 Евра е за плаќање на фактурите на сега тужителот. Вкупниот долг во износ од

1.018.006,00 ден. тужениот не го платил на тужителот и истиот претставува предмет на тужбеното барање.

На вака целосно и правилно утврдена фактичка состојба првостепениот суд правилно го применил и материјалното право.

Согласно чл.10 ст.1 од ЗОО е предвидено: „Учесниците во облигациониот однос се должни да ја извршат својата обврска и се одговорни за нејзиното исполнување. Обврската може да згасне само со согласност на волјите на учесниците во облигациониот однос и врз основа на Закон“.

Во конкретниот случај првостепениот суд утврдил дека странките по спорот склучиле договор за лон производство на текстилни стоки кој договор бил одобрен од ино партнерот Е. Ц. Ц. од Х.. Тужителот во целост ја исполнил својата обврска на начин што ги изработил текстилните производи и таквата услуга ја фактурирал со три пооделни фактури на вкупен износ од 1.018.006,00. Со допис од 13.11.2009 година странскиот партнер Е. Ц. Ц. од Х. го известил тужениот дека нема рекламации на текстилните производи и дека со уплатата од 16.11.2009 година на износ 35.000 Евра во целост ќе бидат платени сите неплатени фактури кон тужителот. Со допис од 17.11.2009 година странскиот партнер, го известил тужениот дека целокупниот девизен прилив во износ од 35.000 Евра од 16.11.2009 година е наменет само за плаќање на долгот по фактурите на производителот-тужителот и дека оваа сума тужениот треба во целост да ја префрли на тужителот. Од девизниот прилив од 35.000 Евра тужениот му дозначил на тужителот износ од 979.819,00 ден. односно 15.957 Евра а со остатокот од девизниот прилив од 19.042,04 Евра тужениот го наплатил својот дел од извозничката провизија и измирил обврски кон други добавувачи, иако странскиот партнер назначил дека тој девизен прилив од 35.000 Евра е за плаќање на фактурите на сега тужителот.

Од вака утврдените факти, првостепениот суд извлекол правилен заклучок дека во конкретниот случај, тужениот како учесник во облигациониот однос не ја извршил во целост својата обврска по што согласно напред цитираната законска одредба, правилно одлучил како во став 1 и 2 од изреката на побиваната пресуда.

Овој суд согласно чл.160 од ЗПП го задолжи тужениот А. Ф. Г.дооел Ш., да плати на тужителот Г. т. дооел Ш. на име дополнителни трошоци за одговор на жалба сумата во износ од 16.030,00 ден. од кои за состав на одговорот износ од 5.850,00 денари и за судска такса износ од 10.180,00 денари.

Од сето погоре изнесено, а согласно чл.357 од ЗПП се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Апелационен суд – Штип Тсж.бр.425/10 од 10.11.2010 год. и Врховен суд на Р.М. рев.бр.38/11 од 26.05.2011 година.

10. Кога со договор за закуп е договорено дека закупецот не смее без посебна дозвола од закуподавачот да го преправи или поправа објектот, како и дека за тоа треба да се склучи посебен договор, при што сите евентуални поправки и доградби, по истекот

на договорот за закуп, остануваат во сопственост на закуподавачот, ако закупецот без дозвола и надвор од договорот изврши поправка и доградба нема право надомест на нивната вредност и во тој случај не се применуваат одредбите од ЗОО за „Работоводство без налог“.

О б р а з л о ж е н и е

Основен суд Струмица со пресуда Пс.100/04 од 10.03.2009 година, тужбеното барање на тужителот Б.Т.ДОО Р., како правен следбеник на Т ДООЕЛ од Р., делумично го усвојил.

Утврдил побарување на тужителот према тужениот АД С. од Р., порано во стечај а сега постапката запрена, за главен долг во износ од 5.047.902,00 денари со камата сметано од 12.07.2002 година па до конечната исплата согласно ЗВСЗК, како и да плати износ од 496.130,00 денари на име процесни трошоци направени по постапката на делото, се во рок од 8 дена по приемот на пресудата.

Во останатиот дел тужбеното барање на тужителот со кое барал да се утврди побарување на тужителот према тужениот за главен долг во износ од 2.332.063,00 денари со камата сметано од 12.07.2002 година па до конечната исплата согласно ЗВСЗК, како и за разликата во процесните трошоци во износ од 68.940,00 денари, го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда во ст.1 и 2 од изреката останал незадоволен тужениот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата во побиваниот дел укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е основана.

Неоснован е жалбениот навод за сторена суштествена повреда на одредбите од чл.343 ст.2 т.13 од ЗПП, бидејќи пресудата нема недостатоци поради кои не може да се испита, изреката на обжалената пресуда е јасна, разбирлива и непротивречна сама на себе и на причините на пресудата. Првостепениот суд дал доволно образложени причини за решителните факти од кои се раководел при уважувањето на тужбеното барање на тужителот.

Неоснован е жалбениот навод во кој тужениот наведува дека првостепениот суд сторил суштествена повреда на одредбите од чл.343 ст.1 в.в. чл.177 ст.2 од ЗПП, со тоа што во својство на вешто лице ангажирал нестручно лице кое вршело вештачење и кое наодот и мислењето го заснова на невалидни документи.

Од увидот во извештајот за извршен наод со мислење за вложени материјални средства во СРЦ Ш. од Р. од страна на Т. Р. и од изјавата на вештото лице С.И., дипл. градежен инженер, сослушан во својство на

сведок се утврдува дека вештачењето на ова вешто лице е вршено по барање на правниот претходник на тужителот Б. Р., а воедно вештото лице било член на Управниот одбор на тоа правно лице. По составувањето на извештајот правниот претходник на тужителот не приговарал на висината на утврдените вложувања и на валидноста на документацијата во која вршел увид, која му била доставена од тужителот, така што неоснован е ваквиот жалбен навод истакнат од страна на тужениот.

Другото вешто лице што било определено од страна на првостепениот суд В.М. дипл. градежен инженер, при изработката на писмениот наод и мислење се раководел на документацијата која му била презентирана од страна на тужителот и извештајот на вештото лице С.И., при што утврдил приближно иста висина на вложувања, како што утврдило и другото вешто лице.

Неоснован е жалбениот навод на тужениот за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба.

Имено, првостепениот суд утврдил дека со решение Ст.бр.59/03 на првостепениот суд од 10.11.2003 година е отворена стечајна постапка над тужениот. Со решение под исти број од 29.12.2003 година и 30.11.2004 година е оспорено побарување на тужениот, поради што тужителот ја поднел предметната тужба за износ од 8.415.662,00 денари. Со решение од 30.06.2008 година стечајната постапка над должникот е запрена, а поведените постапки меѓу кои и постапка по ова тужба е одлучено да ги застапува Д.З. од К. со право да даде полномошно на адвокат.

Првостепениот суд утврдил дека помеѓу правниот претходник на тужениот Б. АД Р. и правниот претходник на тужителот Т. ДООЕЛ Р. на ден 22.06.2001 година е склучен договор за закуп со кој е регулирано дека тужениот како закуподавач е сопственик на базен кој се наоѓа во Р. во површина од 14.000 м², како и опремен ресторан кој се наоѓа во состав на базентот во површина од 997 м². Во истиот договор меѓу другото е утврдено дека тужителот не смеел без посебна дозвола од тужениот да ги преправа или поправа објектите кои му се дадени под закуп, да ја менува нивната намена и сл. Исто така, е утврдено дека за доградбите, поправките, преправките и намената на закупените објекти странките ќе склучат посебен договор, а сите извршени поправки и преправки на закупените објекти остануваат во сопственост на закуподавачот по престанувањето на важноста на овој договор.

Договорот за закуп бил потпишан од договорните странки. Во моментот на давањето под закуп базентот и уште еден мал базент биле спремни за употреба, додека ресторанот кој бил изграден но не бил спремен за употреба. Во однос на состојбата на ресторанот тужителот бил запознаен и тој си земал за обврска да го реновира. Тужителот знаел во каква состојба е објектот и дека ќе се потрошат парични средства за да се стави во функција.

По склучувањето на договорот тужителот вложил парични средства во ресторанот и базентот. Имено, тужителот во ресторанот ставал подни плочки, вршел поправка на санитарни чворови, ставал плочки на санитарниот чвор. Во кујната од ресторанот тужителот ставил сидни и подни плочки, електричната инсталација во ресторанот,

превзел и други работи за функционирање на ресторанот. Исто така, тужителот вршел поправки и преправки и во однос на базенот. Спрема наодот и мислењето на вештото лице И.С. вкупните вложени финансиски средства во објектот ресторант се во износ од 5.098.330,00 денари, кои средства биле нужно потребно за да функционира ресторанот. За опремување на ресторанот за извршување на неговата функција тужителот потрошил 1.099.207,00 денари, кои средства се состоеле во подвижна опрема, а во останатиот дел од СРЦ тужителот вложил 2.159.143,00 денари, кои средства биле нужно потребни за да функционира летната бавча над објектот, како и да функционираат базените.

По извршеното вештачење од ова вешто лице тужителот инсистирал неговите вложувања во објектите да се признаат и да влезат во компензацијата, но тој предлог бил одбиен од тужителот.

По објавен оглас на ден 28.12.2004 година тужителот ги купил закупените објекти и со согласност на стечајниот управник на тужениот истите ги користел во тоа својство до 22.04.2005 година. Потоа тужителот продолжил да ги користи и ги користи до денес.

Договорот за закуп бил склучен со времетраење од 5 години и тој рок истекувал на 22.06.2006 година.

При изведувањето на градежните работи од страна на тужителот, тужениот не му забранил да презема одредени вложувања, адаптации и сл., па према тоа тој молкум ја дал таа согласност.

Спрема наодот и мислењето на вештото лице В.М. нужните неопходни вложувања изнесуваат 5.047.902,00 денари, истите тужениот не ги платил до денес.

Првостепениот суд од фактите што ги утврдил во овој спор извел неправилен заклучок при делумното уважување на тужбеното барање на тужителот со тоа што одлучил како во ст.1 и 2 од изреката на обжалената пресуда, погрешно го применил материјалното право, така што основан е жалбениот навод на тужениот по овој основ.

Имено, врз основа на изведените докази првостепениот суд прифатил дека од страна на тужителот се вршени вложувања во објектите кои се земени под закуп и дека нужните вложувања се во висина на уважениот дел од тужбеното барање. Исто така, првостепениот суд прифатил дека нужноста на вложувањата се за да може да функционираат закупените објекти.

Оправданоста на вложувањата што ги извршил тужителот како нужни ги прифаќа и овој суд. Тие вложувања се направени со цел тужителот целосно да го оспособи објектот што го земал во закуп и да го стави во функција за намената за која е земен истиот, а со тоа да остварува профит. Меѓутоа по мислење на овој суд за извршените вложувања тужениот не треба да му плати надомест на тужителот во оваа правна работа. Ваквото стојалиште на Апелациониот суд во Штип, кое е спротивно на стојалиштето на првостепениот суд, се заснова пред се на одредбите од договорот за закуп што го склучиле странките на ден 22.06.2001 година. Според чл.6 од истиот договор закупопримачот не смее без дозвола на закуподавачот да врши преправки, поправки и сл. и за потребата од вакви работни активности странките ќе склучат посебен договор. Сите извршени доградби, преправки, поправки и сл. по

престанокот на договорот за закуп остануваат во сопственост на закуподавачот. Во чл.9 од договорот е утврдено дека закуппримачот ги превзема објектите и вградениот инвентар во видена состојба.

Исто така, од изјавата на управителот на тужителот Д.Ѓ. се утврдува дека тој знаел дека базенот го зел во руинирана состојба, неодржуван 2 години како што вели тој, додека ресторанот бил изграден во карабина. Тој знаел дека при склучувањето на договорот целокупната нова опрема за ресторанот била купена нова од страна на тужениот и истата била пакувана во картонски кутии. Знаел за другите недостатоци на објектот односно за немањето на подни плочки, сидни плочки, за нефункционирање на дел од санитарните јазли и други недостатоци во сите делови од закупениот објект. Истите ги зел под закуп бидејќи со тужениот се договорил дека подоцна закупените објекти ќе му бидат отстапени во сопственост.

Имајќи ја во предвид изјавата на управителот на тужителот овој суд го прифаќа заклучокот на првостепениот суд дека тужителот ја видел состојбата на објектите, точно ги знаел недостатоците, знаел што треба да превзема, а потоа и го превзел со вложување на сопствени средства кои биле нужни за да се стави во функција целиот објект и од кога го оспособил во својство на закуппримал го користел до 22.04.2005 година, а потоа до денес го користи бидејќи истиот го купил во постапка за јавно наддавање.

По наоѓање на овој суд првостепениот суд погрешно ги применил одредбите од чл.209, 210, 211, 212 и 215 од Законот за облигациони односи. Сите овие одредби од ЗОО се во одделот 4 со поднаслов „Работоводство без налог“.

Погрешната примена на овие одредби е поради следното:

Согласно чл.209 од ЗОО кон вршење туѓа работа може неповикано да пристапи само ако работата не трпи одлагање, предстои штета или пропуштање на очигледна корист. Понатаму, во чл.210 е наведено дека рабоводителот без налог е должен за своите постапки што е можно побргу да го извести оној за кого ја врши работата, а по завршената работа е должен да му положи сметка.

Во чл.212 од ЗОО е наведено дека рабоводителот без налог постапил во сето како што треба, има право на нужни и корисни издатоци. Понатаму од чл.215 од истиот закон произлегува дека тој што врши туѓа работа и покрај забраната ги нема правата што му припаѓаат на рабоводителот без налог.

Во конкретниот случај по оценка на овој суд превземените градежни работи од страна на тужителот во закупениот објект не можат да се подведат под поимот рабоводство без налог, бидејќи ниту работата не трпи одлагање, ниту претстои штета или пропуштање на очигледна корист. Исто така, за преземените градежни работи тужителот не ја исполнил должноста која произлегува од законот и додека договорот за закуп бил во правна сила никогаш не го известил тужениот и по завршената работа не му положил сметка. На изричитата забрана да врши преправка, поправка и сл. над објектите, тој не ја почитувал забраната од чл.210 од ЗОО, така што нема право да бара надоместок за нужните и корисни издатоци на објектот.

Од погоренаведеното, а согласно чл.361 од ЗПП, се одлучи како

во изреката на оваа одлука.

Апелационен суд – Штип Тсж.бр. 271/09 од 16.11.2009» год. и Врховен суд на Р.М. рев.бр.468/10 од 16.02.2011 година.

11. Не постои законска обврска со која е предвидено дека согласноста за големите зделки треба да биде составен дел на нотарскиот акт, од причина што тоа е интерна работа на трговското друштво, а за надлежниот Нотар валидна е одлуката на Управниот одбор.

О б р а з л о ж е н и е

Основен суд Кочани со пресуда Тс.60/09 од 02.09.2010 година, тужбеното барање на тужителот со кое бара да превземените правни дејствија се без дејство врз стечајната маса на тужителот и тоа:

Нотарски акт, договор за залог-хипотека за должничко доверителски односи за заем на парични средства со својства на извршна исправа од прв ред под ОДУ.бр.302/04 од 28.10.2004 година.

Нотарски акт Записник за Јавно наддавање под Оду.бр.345/04 од 30.12.2005 година.

Нотарски акт Записник за стекнување на сопственост врз заложената недвижност наместо исплата на обезбеденото побарување под Оду.бр.61/05 од 28.02.2005 година, и

Нотарски акт - Записник за извршена продажба на недвижност со непосредна спогодба со битни елементи од договор за купопродажба заведен под Оду.бр.61/05 од 28.02.2005 година со кој тужениот се стекнува со сопственост на недвижниот имот и тоа детално опишан во дел први од изреката на првостепената одлука, го одбил како неоснован.

Го задолжил тужителот да ги надомести трошоците во постапката на тужениот во износ од 33.960,00 денари во рок од 15 дена по приемот на пресудата.

Решението за времената мерка на овој суд Тс.бр.60/09 од 23.02.2010 година со кое му се забранува на тужениот да врши отуѓување или оптоварување на недвижниот имот запишан во имотен лист бр.10931 за КО-Д. на име на тужениот и тоа недвижен имот детално опишан во дел втори од изреката на првостепената одлука, го укинал.

И наложил на Агенцијата за катастар на недвижности, одделение за катастар на недвижности Д. да изврши бришење на забраната во јавните книги.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во навремен рок преку својот полномошник, изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Полномошникот на тужениот, Ј. В.Н., адвокат од С., поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а пресудата потврди. Бара трошоци за одговор на жалба.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот дека при донесувањето на побиваната пресуда првостепениот суд сторил суштествени повреди од чл.343 ст.2 т.13 од ЗПП, бидејќи изреката на побиваната пресуда е јасна и разбирлива со доволно образложени причини за решителните факти, и не постои противречност помеѓу она што се наведува во причините на пресудата со содржината на исправите и записниците за исказите дадени во постапката и самите тие исправи и записници и како таква истата е подобна за испитување од страна на овој суд.

Неосновани се жалбените наводи за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба. Врз основа на изведените и правилно ценети докази во текот на постапката првостепениот суд ја има правилно и целосно утврдено фактичката состојба во конкретниот граѓанско правен однос.

Така, првостепениот суд утврдил да во текот на 2004 година тужителот имал потреба од обртни средства, која потреба од обртни средства од краткорочен карактер била утврдена од страна на органите на управување на тужителот. Во рамките на дозволените располагања, согласно одредбите на тогаш важечките прописи за правните дела од облигационен карактер бил склучен договор за заем во кој друштвото за производство трговија и услуги М. ДООЕЛ С. како заемодавач со тужителот како правно лице во рамките на неговиот правен и деловен субјективитет во правниот промет како заемопримач со застапување од овластените лица на начин предвиден во законот за трговските друштва и согласно дадените упатства од страна на органите на управување склучиле договор за заем бр.0306-145 од 25.10.2004 година на износ од 850.000,00 денари со рок на враќање од 10 дена од денот на склучувањето. Истовремено, врз основа на едногласно донесена одлука со учество на сите членови на органот на управување била донесена одлука кај тогаш органите на управување и надзор кај тужителот во рамките на двостепениот систем на управување, за востановување на заложното право хипотека на недвижноста со катастарски индикации наведени во изреката на побиваната пресуда. Во прилог на фактот дека одлуката била донесена со учество на сите членови на органот на управување произлегува и од пресудата К.бр.66/07 од 24.03.2008 година потврдена со пресуда КЖ.бр.2140/97 на овој суд, во кои пресуди е утврдено дека С. С. и Д. С. присуствувале на седниците на Управниот одбор за кое нешто барале и добиле надомест. Бидејќи, тужителот како должник не ја исполнил својата обврска била поведена постапка за реализација на хипотеката од страна на нотар согласно одредбите на тогаш важечкиот закон за вршење на нотарски работи, а согласно

изјавата на тужениот како хипотекарен доверител. На износот на извршената проценка на овластениот извршител на првата продажба објавен од нотарот не се јавило ни едно заинтересирано правно и физичко лице. И на втората продажба спроведена од нотарот со намалена цена не се јавило ниту едно правно и физичко лице. За да не дојде до трета продажба била донесена одлука од страна на органите на управување на тужителот во рамките на двостепениот систем на управување на тужителот и тужениот ја купил недвижноста за цена според која се вршела втората продажба на недвижноста во износ 5.277.124,00 денари која што цена купувачот ја платил и на истата сума бил платен потребниот ДДВ во износ од 949.882,00 денари и данок на промет врз основа на решение на УЈП во износ од 158.314 денари. По уплатата на целокупната сума цената на купениот односно продадениот објект изнесувала 6.227.006,00 денари. По уплатата не целокупната цена од страна на тужениот недвижниот имот предмет на договорот, тој го примил во владение и во сопственост.

На вака правилно и целосно утврдената фактичка состојба првостепениот суд правилно го применил и материјалното право кога ја донел побиваната одлука.

Според чл.455 од ЗТД “За голема зделка се смета зделка (вклучувајќи без ограничување заем, кредит, залог, гаранција,) или меѓусебно поврзани зделки, доколку таквата зделка, односно зделки се однесуваат на стекнување или отуѓување, директно или индиректно на имот на друштвото чија што вредност изнесува над 20% од книговодствената вредност на имотот на друштвото определена врз основа на последните финансиски извештаи на друштвото, со исклучок на зделки извршени (остварени во текот на редовното работење на друштвото, зделки поврзани со стекнување преку запишување обични акции на друштвото, и зделки поврзани со стекнување на конвертабилни обврзници). Во Статутот можат да бидат определени и други зделки на кои ќе се применува.

Во чл.456 ст.1 од истиот закон е предвидено: “според големината секоја голема зделка мора да биде одобрена од Одборот на директорите, Надзорниот одбор или Собранието.”

Во чл.460 ст.1 од истиот закон е предвидено: “секоја зделка со заинтересираната страна е предмет на претходно одобрување од страна на Одборот на директори, односно од Надзорниот одбор или на Собранието, на начинот и според постапката определена во овој член. Во конкретниот случај првостепениот суд правилно ги применил цитираните законски одредби кога одлучил како во изреката на побиваната одлука бидејќи од изведените докази неспорно утврдил дека тужениот и тужителот на ден 25.10.2004 година склучиле договор за краткорочно позајмување на средства со кои тужениот на тужителот му позајмил износ од 850.000,00 денари, а овој како залог го заложил недвижниот имот во негова сопственост опишан во имотен лист бр.1043 КО-Д. Рокот за враќање на средствата бил определен на 10 дена. Бидејќи, наведениот договор се смета за голема зделка, од изведените докази првостепениот суд неспорно утврдил дека од страна на Собранието на акционери на ден 22.10.2004 година била дадена согласност за реализација на зделка, а тоа било склучување на договор

за заем помеѓу сега странките. Согласноста била дадена со мнозинство од 84,53% од вкупниот број на акциите со право на глас што значи согласноста била дадена со поголемо мнозинство од 3/4 од мнозинството предвидено во Статутот на тужителот. Неспорно е утврдено дека врз основа на договорот за заем на ден 28.10.2004 година под ОДУ.бр.302/2004 година пред нотар во Д. бил склучен договор за залог - хипотека помеѓу странките. Бидејќи, тужителот во договорениот рок од 10 дена не ја вратил позајмицата на тужениот од страна на нотарот биле организирани две продажби со усно јавно наддавање на заложената недвижност на која не се јавил никој, па бидејќи продажбата на заложениот имот не успеала на ден 28.02.2005 година била изршена продажба на овој имот со непосредна спогодба склучена помеѓу тужителот и тужениот со битни елементи од договор за продажба под ОДУ бр.61/2005 од 28.02.2005 година, за износ од 5.277.124,00 денари која сума е утврдена на второто јавно наддавање. Со овој договор тужениот се стекнал со сопственост на наведениот недвижен имот. За оваа продажба била дадена согласност од страна на Собранието на акционери и тоа со мнозинство од 84,53% од вкупниот број на акционерите со право на глас. Бидејќи овластеното лице на тужениот бил заинтересирана страна, затоа што бил член-претседател на Надзорниот одбор на тужителот, за продажба на заложениот имот по пат на непосредна спогодба со склучување на договор за продажба склучен во форма на нотарски акт имало согласност од страна на Собранието на акционери и тоа со мнозинство од 84,53% од вкупниот број на акционерите.

При така неспорните факти, првостепениот суд извел правилен заклучок и донел правилна и законита одлука кога го одбил како неосновано тужбеното барање на тужителот, бидејќи нотарските акти наведени во изреката на побиваната одлука во целост биле во согласност со одредбите на ЗТД и не постојат основи за поништување на таквите акти.

Овој суд ги ценеше жалбените наводи на жалителот дека овластеното лице на тужениот како претседател на Надзорниот одбор на тужителот не можел да склучува ваква зделка, но не ги прифати таквите жалбени наводи бидејќи од увидот во списите на предметот неспорно произлегува дека таквата зделка била одобрена од страна на органите на управување кај тужителот. Исто така беа ценети и останатите жалбени наводи на жалителот, дека на нотарскиот акт ја немало наведено согласноста од собранието и дека истата можело накнадно да била донесена, дека одлуката на управниот одбор е донесена без присуство на сите членови, но истите овој суд ги оцени како неосновани, дотолку повеќе што тие се повторуваат и за нив веќе се има произнесено првостепениот суд за што дал доволно образложени причини што во целост ги прифаќа и овој суд.

Овој суд согласно чл.160 од ЗПП, го задолжи тужителот да му плати на тужениот дополнителни трошоци за одговор на жалба во износ од 29.850,00 денари од кои за состав на одговор на жалба износ од 5.850,00 денари, и такса за одговор на жалба 24.000,00 денари.

Од погоре наведените причини а согласно чл.357 од ЗПП, овој суд одлучи како во изреката на оваа одлука.

Апелационен суд Штип Тсж.р.474/10 од 07.02.2011» година и Врховен суд на РМ. рев.бр.146/11 од 13.10.2011 година.

12. Кога побарувањето е изразено или определено во странска валута или нејзината противвредност е определена по курсот на таа валута на денот на исплатата, камата се досудува во висина на домицилната камата на таа валута, а не во висина на стапката на затезна камата определена со ЗВСЗК која се однесува на парични обврски изразени во денари.

Образложение

«Основен суд Кочани», со пресуда «Тс.бр.42/10» од 21.12.2010 година, тужбеното барање на тужителот со кое барал да се задолжи тужениот да му плати на тужителот износ од 18.159,30 евра во денарска противвредност на денот на исплатата на име затезна камата согласно чл.11 од договорот од 19.02.2002 година и анекс на договорот од 15.10.2002 година, а се однесува за задоцнето плаќање на секоја поединечна рата и тоа на износи и периоди детално наведени во ст.1 од изреката на првостепената пресуда односно вкупно 15 рати како и да му ги надомести трошоците во постапката во износ од 31.040,00 ден., го одбил како неосновано.

Го задолжил тужителот да му надомести трошоци во постапката на тужениот износ од 8.700,00 ден. се во рок од 8 дена од денот на приемот на пресудата.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата преиначи.

Тужениот преку полномошникот Г. Б. адвокат од Б. поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи на жалителот. Предлага жалбата да се одбие како неоснована, а пресудата потврди. Бара трошоци за одговор на жалба во износ од 16.030,00 денари.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалба,, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е неоснована.

Неоснован е жалбениот навод на жалителот дека при донесувањето на побиваната пресуда, првостепениот суд сторил суштествена повреда на одредбите на парничната постапка од чл.343 ст.2 т.13 од ЗПП, бидејќи изреката на побиваната одлука е јасна и разбирлива, а во образложението на истата се наведени доволно причини за решителните факти кои не противречат на изведените докази, а од кои се раководел судот при одлучувањето.

Жалбениот навод на жалителот за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, овој суд го смета за неоснован, бидејќи од изведените и правило ценети докази во текот на постапката, првостепениот суд утврдил правилна и целосна фактичка состојба во предметниот спор. Во фактичката состојба утврдил дека тужителот и тужениот склучиле договор за одобрување на кредит од компензационен фонд од странска помош, кој договор е заведен кај тужителот под бр.18-46094 од 19.02.2002 година. Предмет на договорот бил одобрување на наменски инвенстиционен кредит за набавка на транспортни средства за превоз на цвеќе во вкупен износ од 6.000.000,00 ден. Во чл.2 од договорот биле предвидени условите под кои се одобрени средствата и тоа: грејс период од 1 година сметано од денот на првата исплата на одобрените средства, за кој период се плаќа камата, рок на враќање 20 еднакви три месечни рати и редовна камата од 3% годишно, а во чл.5 од договорот било предвидено дека кредитот ќе се одобрува во денарска противвредност пресметана во евра на денот на одобрувањето на средствата на крисникот на кредитот. Во чл.6 било предвидено дека каматата ќе се пресметува во евра, а плаќањето ќе биде тромесечно во денарска противвредност. Во чл.11 било предвидено дека на сите достасани, а не наплатени обврски по кредитот од чл.1, корисникот на кредитот е должен да плати затезна камата по стапка утврдена со закон. Тужителот и тужениот склучиле и анекс кон договорот за одобрување на кредит од компензационен фонд од странска помош-Јапонија од 15.10.2002 година. Со овој анекс по членот 8 од договорот се додава нов член 8-а, во кој било предвидено дека кредитот ќе се стави во отплата (прва рата) на ден 17.06.2003 година, а ануитетите ќе се отплатуваат по точно утврдена динамика определна во анексот на договорот. Тужителот поднел тужба против тужениот за долг вредност на спорот 40.515,42 евра и по истата е донесена пресуда Пс.бр.35/2007 од 02.05.2007 год. со која е усвено тужбеното барање на тужителот и задолжен на тужениот да му плати долг износ од 40.515,42 евра во денарска противвредност на овој износ сметано по среден курс на еврото на НБ на РМ на денот на исплатата, заедно со домицилна камата на овој износ сметано од 18.01.2007 година па до конечната исплата. Оваа одлука станала правосилна на ден 17.05.2007 година. Првостепениот суд утврдил дека тужителот со поднесената тужба бара тужениот да плати законска затезна камата согласно чл.11 од договорот за одобрување на кредит од компензациониот фонд за странска помош. Судот утврдил дека согласно оваа одредба тужениот би требало да плати за повеќе од пет пати повисока каматна стапка од она што е утврдена со пазарот на пари со еурибор или пазарот на пари либор. Тужениот паднал во задоцнување со исплатата на дел од главниот долг по одобрение на кредитот од тужителот во вкупен износ од 82.087,50 евра или 5.026.944,00 ден. од пресметката на каматата на тужителот бр.08-14483/2 од 20.05.2009 година на износ од 18.836 евра или 1.157.452,00 ден., бидејќи плаќањето на ратите не било направено во предвидениот рок, еднакви тримесечни ануитети, сметано од доспеаноста по договорот 18-4609/1 од 19.02.2002 година и анекс кон договорот бр.18-24295/1 од 15.10.2002 година.

На вака правилно и целосно утврдената фактичка состојба, првостепениот суд правилно го применил и материјалното право кога одлучил како во изреката на побиваната одлука.

Согласно чл.10 од од ЗОО, учесниците во облигациониот однос се должни да ја извршат својата обврска и се одговорни за нејзино исполнување.

Согласно чл.388 ст.3 од ЗОО (Службен весник на РМ бр.18 од 05.03.2001 година), ако паричната обврска изразена во странска валута или определена во таква валута, кога поинаку не е договорено, односно определено со закон, на доверителот му припаѓа камата во домашна валута по најниска каматна стапка што ја плаќа Банката по видување на девизни штедни влогови во местото на исполнување.

Согласно чл.546 ст.2 и 3 од Законот за облигациони односи и Законот за измени и дополнувања на Законот за облигациони односи од 25.01.2002 година, кога каматната стапка на каматата од ст.1 на овој член е договорено за парична обврска во домашна валута, а е изразена во странска валута или е определена во таква валута, се смета за лихварска кога таа е поголема за трипати од каматната стапка која се плаќа за парична обврска во таа странска валута и е преовладувачка на меѓународниот финансиски пазар на денот на стасаноста на паричната обврска во домашна валута. Како преовладувачка каматна стапка според овој закон се смета каматната стапка што се применува на меѓународниот финансиски пазар (либор) или каматна стапка на меѓубанкарскиот финансиски пазар во Европа (еурибор) на денот на стасаноста на паричната обврска во домашна валута.

Согласно чл.95 ст.1 од Законот за облигациони односи, договорот кој не е во согласност со Уставот, законите и добрите обичаи е ништовен, ако целта на повреденото правило не упатува на некоја друга санкција или ако со законот во определениот случај не е предвидено нешто друго.

Согласно чл.101 ст.1 од Законот за облигациони односи, на ништовноста судот внимава по службена должност и на неа може да се повикува секое лице кое има правен интерес.

Согласно чл.102 од Законот за облигациони односи, правото на истакнување на ништовноста не се гаси.

Во конкретниот случај, од изведените докази во текот на постапката првостепениот суд правилно утврдил дека предмет на тужбеното барање е парична обврска изразена во странска валута, а која парична обврска произлегува од задоцнување со исплата на дел од главниот долг по одобрен кредит од тужителот спрема тужениот во вкупен износ од 82.087.50 евра или 5.026.944,00 ден. од пресметка на камата на тужителот бр.08-14484/2 од 20.05.2009 година на износ од 18.836 евра или 1.157.452,00 ден.

Од изведените докази во текот на постапката првостепениот суд правилно утврдил дека во член 11 од Договорот за одобрување на кредит од компензациот фонд од странка помош од 19.02.2002 година, било предвидено на сите достасани, а ненаплатени обврски по кредитот од член 1 на овој договор, корисникот на кредитот е должен да плати затезна камата по стапка утврдена со закон.

Од изведените докази во текот на постапка првостепениот суд правилно утврдил дека согласно вака договорената одредба тужениот би требало да плати за повеќе од пет пати повисока каматна стапка од она што е утврдено со пазарот на пари со еурибор или пазарот на пари либор.

При вака целосно и правилно утврдените факти и притоа имајќи ги во предвид претходно цитираните законски одредби, по наоѓање на овој суд, првостепениот суд правилно одлучил како во изреката на побиваната одлука и тужбеното барање на тужителот го одбил како неосновано, бидејќи според договорената одредба од чл.11 од предметниот договор, тужениот би требало да плати за повеќе од пет пати повисока каматна стапка од она што е утврдена со пазарот на пари со еурибор или пазарот на пари либор а кое нешто е во спротивност на чл.546 ст.2 и ст.3 од Законот за облигациони односи и Законот за измени и дополнувања на Законот за облигацион односи од 25.01.2002 година кој бил во важност во времето на склучување на предметниот договор , како и во спротивност со чл.388 ст.3 од ЗОО во кој е предвидено дека кога побарувањето е во странска валута или нејзината противредност по курсот на таа валута на денот на исплатата како што е е во конкретниот случај- висината на каматата се досудува во висина на домицилната камата на таа валута, а не во висина на стапката на затезната камата определена со ЗВСЗК која се однесува на парични обврски определени во денари, а кое нешто го прифаќа и овој суд.

Апелационен суд Штип Тсж.бр.47/11 од 16.03.2011 година и Врховен суд на Р. Македонија Рев.бр.168/2011.